5. Basım

CANKURTARAN YILMAZ

ÇOCUK ROMANI

Rıfat Ilgaz

çınar yayınları

CANKURTARAN YILMAZ

Çocuk Romanı

Rıfat Ilgaz

ISBN 975-348-040-7

5. Basım

Mart 1993

ÇINAR YAYINLARI
Nuruosmaniye Cad.
Kardeşler Han No:3/1 Kat:4
Cağaloğlu - İSTANBUL
Tel: 512 23 59 - 513 95 45
Fax 512 23 59

© ÇINAR YAYINLARI

Dizgi: Çınar Yayınları
Baskı: Zafer Matbaası
Kapak Baskı: Yön Matbaacılık
Kapak: Turgut Keskin

RIFAT ILGAZ

CANKURTARAN YILMAZ

çınar yayınları

I

Balıkçı barınağına taş çeken kamyonlardan biri gazinonun önünden geçerken başını kaldırıp bakınca, ustası ocağın camından bağırdı Yılmaz'a:

"Baban gibi taşçı, duvarcı olup belini kıracaksan, defol! Yook adam olmaya niyetliysen sil şu masaların üstünü! Nerdeyse müşteri bastıracak!"

İçinden şunları geçirdi, Yılmaz:

"Bastır Ankaragücü! Müşteri kime bastırır... Müşteri diyelim ki Trabzonspor... Bastırıyor, bastırıyor. Küçük Şenol kaleye ilerliyor, Naci geriden yetişti... Galatasaray adamakıllı sıkıştı. Topu, Naci'ye geçiriyor, Küçük Şenol. Derken Galatasaray bekinin bacak arasından... Yumurtlatıyor beki...

Ah şurda çalışmasam da, Hükümetin önündeki alanda top oynasam... Hep Yumurtlatsam Tilki Yaşar'ı..."

"Bir de gülüyor. Şuna bak hele, sil çabuk masaları! Bezini sabunladın mı?"

"Sabunladım."

"Suyunu değiştirdin mi? Çamur gibi olmuştur!"

"Bu usta da nerden biliyor çamur gibi olduğunu? Sanki onu bilmek de marifet mi? Bu kamyonlar her on dakikada, yirmi dakikada bir, yoldan geçecek de masaların üstünde bir parmak toz olmayacak... Böyle sabunlu suyla silince de su çamura dönmeyecek... Usta bunu bilmeyecek de karısı Kezban Yenge mi bilecek? Onun da bildiği çok şey vardır. Usta sıkıştı mı evden gelir, tencere tencere yemek yapar, daha da neler bilir! Bilir ama hep kendine göre. İnek sağmasını bilir, yoğurt yapmasını bilir. Eskiden bez dokumasını da bilirmiş. Tezgâhı merdiven altında duruyor şimdi. Öküzleri önüne katıp tarla sürmesini de bilir. Bizim usta babam gibi çorap örmesini bilir mi bakalım!"

"Gir içeri, bardakları da vimle!"

"Bardakları yıkadıydım ben!"

"Yıkamadın demiyorum ki sana, vimle diyorum!.. Ne demek vimlemek, pırıl pırıl etmeli bardakları, akşam üzeri bayanlar geliyor... Bayanlar çayın deminden anlamaz ama, bardakların temizliğine bakarlar, parlaklığına pırıl pırıl oluşuna bakar onlar."

"Güüüür!.."

Gazinonun az önce önünden geçen saç kamyon, en azdan otuz tonluk yükünü işte boşaltıyor, balıkçı barınağının burnuna... Hem de denize!

Yılmaz unuttu masa silmesini, çay bardaklarını vimlemesini... Aklı dev kamyon Mak'ta... Ya kayarsa, barınağın tam ucundan denize?

"Çay kaşıklarını da vimle!.. Heey nereye bakıyorsun salak salak?"

"Hiç usta!"

"Hiç ustaymış, ağzını açtın da kamyona bakıyorsun, değil mi? Yeni mi görüyorsun Mak'ların, kayaları denize boşalttığını? Gir içeri!.. Yeter masaları sildiğin. Geç bardaklara! Önce sor şu yeni gelen liselilere! Çaydan başka bir şey içmezler ama sen gene sor!.. Adam yerine koymuyoruz diye kızarlar. İçlerinden birisi, kendini adamdan sayıp da kahve isterse, kahvemiz yok, de!.. Hadi durma, işte indirdi damperini, girdi yola kamyon."

Oysa ikinci kamyon gelmiş, sıraya girmişti. Nerdeyse dökecekti, taşlarını, damperini kaldırıp da. Tam taşları boşaltırken....

Geçen gün ne olmuştu? Taşların ağırlığı, kamyonun arka tekerleklerine binince... Tam otuz tonluk ağırlık... Kamyon kaymış... Tam geri geri gidip sulara dalacağı sırada dökülen kayalara takılıp dikilivermişti ayağa! Şoför de kalmıştı yukarıda! Kapı açılmadığından çıkamamıştı dışarı!.. Cam da açılmıyor ki camdan çıksın!..

"Heeeyy sana söylüyorum!.."

Yılmaz kendinde değildi ki bu sırada!

Yeni gelen kamyon yanaşmıştı mendirekteki yolun ucuna... Biraz daha... Damper yavaş yavaş kalkmaya başlamıştı... Tam dikilmişti ki...

"Gürrr!.."

"İşte bu kamyon da boşaltı taşlarını!.. Hadi gir içeri!"

Böyle güzel havada içeri girmek Yılmaz için ölümdü. Girecekti ister istemez... Babası, Necati Usta'ya teslim etmişti onu:

"Sakın denize gitmesin!.." demişti, "Bu tatil senin yanında çalışacak, göz açtırmayacaksın ona ha!.."

Ah bu babası!.. Herkes denize giderken Yılmaz, bardakları vimleyip parlatacaktı öyle mi? Elbet bir bildiği vardı babasının. Bu yıl çalışamıyordu. Duvardan düşmüştü. Belini incitmişti. Yapılarda duvarcıydı. Bu yıl Cide'de iş çoktu. Yeni yeni evler yapılıyordu, ama ondan hiç hayır yoktu, ödenek de alamıyordu yanında çalıştığı adamdan. Anası, temizliğe gidiyordu evlere. Yılmaz da Necati Usta'mn yanma verilmişti, işte böyle!

Bu yıl Necati Usta'nın işi parlak olacağa benziyordu. Az ileride parke fabrikası yapılıyordu. Sunta fabrikasının nerdeyse makinelerini yerleştireceklerdi. Bu fabrika Cide'nin kerestelerini öğütecek, yeniden kereste yapacak diyorlardı. Olur muydu böyle şey!.. Yola da asfalt dökülürse Amasra'nın turistleri Cide'ye akacak diyorlardı. Uzunkum Oteli konuk bekliyordu, tertemiz yataklarıyla...

Yılmaz, ocak bölümüne girmiş bardakları vimliyordu. Küçük bir leğenin içine sabunlu su yapmıştı, vimlediği bardakları kırmadan içine bırakıyordu. Elli, altmış... Tam altmış iki bardağı sabunlu sudan çıkardı. Beşer beşer masanın üzerine dizdi. İki bardak artmıştı. Bunlardan birini başa geçirdi, birini de yana çıkardı:

"Komutan olsun bu da!" dedi.

Yaptığı iş hoşuna gitmedi. Bu son iki bardağı yeniden aldı eline, musluğun altına tuttuktan sonra rafa kaldırdı. Gönlü razı olmamıştı, onların sıradan çıkıp düzeni bozmasına... Bu altmış bardağa komutan olmasına...

"Şimdi ne güzel oldu!" dedi. Bardakların kaşıklarını derleyip topladı, her bardağa bir kaşık olsa altmış iki kaşık eder diye düşündü. Oysa yetmiş dört kaşık vardı. Demek on iki bardak kırılmıştı. Nasıl kırılırdı bu kadar bardak? Burada çalışmaya başlayalı, tam yirmi sekiz gün oluyordu. Daha üç bardak, bardakcık kırmıştı. Kim kırmıştı bu dokuz bardağı?

"Yılmaz!"

"Buyur usta!.."

"Koş bahçeye bayanlar geldi. Hem de yabancı bayanlar... Sil masalarını! Yok, yok!.. O beyaz örtü var

ya, onu ört çabuk..."

Örtüyü omuzuna attığı gibi koştu bahçeye. Üç tane dışarlıklı bayan sandalyeleri üfleyerek, oturacakları yerin temizliğini sağlamaya çalışıyorlardı.

Sarı saçlısı:

"Koş küçük!" dedi. "İçerden bir bez getir de şu sandalyeleri sil, toz olmuş!"

Az önce tüm masaları, sandalyeleri sildiği halde, bilgiçlik yapmadı:

"Peki abla!" deyip geçti.

Bir de çocuk vardı masada, şimdiden bir sandalye çekip oturmuştu bile... Yılmaz ona dalıp kalmıştı. Kısa kollu sarı bir gömlek vardı sırtında, o renkte de çoraplar vardı ayaklarında. Kısa pantolonunun rengi nasıldı? Nasıl olacak, koyu sarı...

"Haydi küçük, koşsana, ne duruyorsun!.. Getir ıslak bezi, çabuk!"

"Peki Abla!"

Pantolonunun rengi... Kırmızının çok açığı. Koyu sarı mı?

"Şey... Pembe!" dedi, "Pembe..."

"Daha duruyor! Koş!..."

Birden parladı... Koşmasıyla ıslak bezi getirmesi bir oldu. Hem masaları siliyor, hem de bu bayanların nerden geldiklerini düşünüyordu. Neyle gelmişlerdi? Dönünce mavi pantolonlu bir adam gördü, arkasında. Bahçe kapısının önündeki arabaya da gözü ilişince nasıl geldiklerini anlayıvermişti. Bir iş daha kalıyordu geriye. Nereden geldiklerini bulup çıkarmak!..

Baksa da plakasına, nerden geldiklerini anlayıverse!.. İstanbul'un 34, Ankara'nın 06 yazardı.

Dört sandalyeyi yeniden tertemiz silip masanın çevresine yerleştirdi. Teker teker oturmalarını bekledikten sonra:

"Ne içersiniz?" diye sordu, eğilerek.

Mavi pantolonlu adam:

"Neyin var içecek?" dedi, küçümseyerek.

"Çay var, kahve var."

"Çayın taze mi?"

Ocak yanıyor, su kaynıyordu ama, henüz çay demlenmemişti.

"İsterseniz taze çay demleriz!" dedi.

"Peki bize dört çay! Sen Tural ne içersin? Çay içer misin? Çay içer misin sen de?"

"İçmeeeem! Ben şey içerim, şey..."

Yılmaz içinden:

"Aman ne şımarık çocuk!" diye geçirdi.

"Aroma var!" dedi, ona yavaşça, "Meysu da var."

"Ben Aroma içerim! Vişneli olsun! Sonraaa Meysu içmem ben!.. Siz de Pepsi Kola var mı? Ben Pepsi içerim!.."

Vardı ama ona kızdığından:

"Meysu var..." dedi, "Pepsi yok!.."

"Ben ondan içerim dedim ya!.."

Yılmaz:

"Peki!" deyip gitti. "Onunla mı uğraşacağım" dedi içinden. Ustasına çay demlemesini söyledi. O liseli ağabeyler de çay içerlerdi nasıl olsa.

"Çocuk da mı çay içecek?" diye sordu ustası.

"Hiç bi şey içmiyecek o!" dedi.

"Sordun mu çocuğa?"

"Önce Aroma içecekti. Sonra... Vişneli dedi. En

sonunda da vazgeçti."

"Çayla beraber Aroma da götürürsün ona, her çeşidinden var bizde. Vişneli ver ona!"

"Peki usta!"

Su kaynayıp durduğu için çay çabuk demlendi. Çayları bardaklara koydu ustası, bir tabağa şeker koyup tepsiyi eline aldı. Aroma şişesi bardakla birlikte Yılmaz'a kalmıştı. Usta önde, Yılmaz arkada konukların masalarına doğru yürüdüler.

Konuklar, kıyıda denize girenlere bakıyorlardı. Akşam serinliği inmişti kumsala, denizdekiler birer ikişer kıyıya çıkıyorlardı. Necati Usta tepsiyi masaya koyar-

ken:

"Hoş geldiniz!" dedi, "Sanıyorum İstanbul'dan geldiniz?"

"Evet İstanbul'dan geldik, çok beğendik Cide'nizi!"

"Büyük kentlerden gelenler çok beğenirler. Bir uçtan bir uca uzun kumumuz var... Ormanlarımız... Yeni yapılan balıkçı barınağımız..."

"Havası da güzel. Şu denizden esen rüzgâr yok mu, serin serin. İstanbul cayır cayır yanmıştır bugün."

Çayları ellerine almışlar, içine attıkları şekerleri karıştırıyorlardı.

Yılmaz, masanın üzerine Aroma şişesini koymuş, kapağına elindeki açacağı takmıştı. Çocuğun 'şişeyi aç' demesini bekliyordu.

"Ben senden Pepsi istedim. Neden onu getirdin?" dedi çocuk.

"Pepsi mi?" dedi kekeleyerek, "Ben bundan sanmıştım."

Yılmaz, az önce Pepsi yok demişti, çocuğa kızdığı için, Necati Usta:

"Hadi git getir!" dedi. Tural'ın annesi olduğu gözlerinden belli olan kadın:

"Canım çocuğa eziyet etme!" dedi oğluna, "İçiver işte!"

"Neden içecekmişim?.. Ben Pepsi seviyorum, Pepsi isterim ondan!"

Aklına bir şey gelmişti Yılmaz'ın:

"Seni şımarık seniii!.." dedi içinden, "Bak, ben sana nasıl içiririm bu Aroma'yı!.."

Şişeyi kaptığı gibi koştu içeri. Aroma'yı açıp boş

Pepsi şişesine döktü. Eksik kalan yerini suyla tamamladı. Kapağını da yeniden kapattı. Şişenin içi Aroma'ydı, dışı Pepsi... Koşarak döndü masadakilerin yanına.

Ustası Yılmaz'ın elinden şişeyi kapmış, cebinden çıkardığı açacağı takmıştı kapağına... Tam açarken:

"Açma!" dedi çocuk, "Ben açacağım onu!.. Ver bana, o elindekini!"

Annesi dayanamadı:

"Aman Tural!.." dedi, "Bırak da usta açsın!.."

"Ben açacaaam!"

İster istemez verdi, açacakla birlikte Pepsi şişesini. Kapak önceden zorlandığı için kolayca açılıverdi. Aroma belki kayısı olsaydı Tural renginden kuşkulanırdı ama, vişne olduğu için yalnız Tural değil, annesi, babası da anlayamazdı. Bardağı dudaklarına götüren Tural:

"Çok güzel!" dedi, "Aroma'dan da güzel? Meysu'dan da güzel!.."

Yılmaz dayanamayıp sözünü kesti:

"Afiyet olsun Küçük Bey!"

Ustası, onun lafa karışmasından hiç hoşlanmamıştı:

"Git mutfaktaki bardakları durula da, rafa diz!"

"Peki usta!.. Hemen!.." dedi.

Tural Pepsi'yi içerken Yılmaz'ın imrendiğini sanmıştı, ustası:

"Haydi!.." dedi, "Bir de sen kendine aç içeride!.."

"Hangisinden açayım usta?" diye sordu, laf olsun diye.

"Canım işte ondan... Pepsi'den..." dedi.

"Ben Pepsi içmem!"

Tural onun dalına basmak için:

"Ben de Aroma içmem!"

"Ya öyle mi? Sen gene içme!" dedi.

"Aroma çok kötü, Pepsi gibisi var mı?"

"Ben ikisini de içmem, siz ustanın iç dediğine bakmayın! Annem bana bizim ineğin yoğurdundan ayran yapıyor. Akşamları eve dönünce ayran içerim ben!"

"Demek annen yoğurt yapıyor öyle mi?" dedi Tural'ın annesi.

"İneğimiz var bizim..."

"Biz şu otelde kalacağız, Uzunkum Oteli'nde. Bize

her gün yoğurt bulur musun?"

"Bulurum!" dedi, "Neden bulmayayım. Bir bakraç yoğurt elli lira!"

"Aman ne ucuz, her gün bir bakraç yoğurt isteriz, değil mi Naci?"

"Çok iyi olur" dedi, "Hepimiz yeriz, ayran yapıp içeriz daha olmazsa."

"Ben yemem de, içmem de..." dedi Tural.

Annesi kızmıştı: "Yemezsen yeme!" dedi.

"O Pepsi içsin boyuna!" dedi Yılmaz, "Ben size her gün yoğurt getiririm otele, kaymak gibi yoğurt."

"Biz bakkaldan alırız yoğurdu. Sen getirme!" dedi Tural.

"Sus!" dedi, annesi, "Çok oluyorsun artık!"

"Anneciğim! Ben bu çocuğu sevmiyorum. Bize yoğurdu başka çocuk getirsin!"

"Neden başka çocuk getiriyormuş?"

"Pis çocuk bu!.."

Bayan Serpil'in bakışları Yılmaz'ın ellerine gitmişti ister istemez. Az önce sabunlu sudan çıkan bu ellerin temizliğini görünce şaşırıp kalmıştı. Kadın oğluna:

"Koy ellerini masanın üstüne, bakayım!" dedi.

Koymak istemiyordu Tural.

"Koy diyorum sana!.. Sen de koy oğlum!" Yılmaz kendisine kadının oğlum dediğini duyunca şaşırmıştı. Hemen uzatmıştı ellerini, masanın üzerine. Güneşten, denizden yanıp kavrulmuştu bu eller, ama tertemizdi. Mantar gibi de şişmişti vimli, sabunlu sudan.

İki el yan yana gelince önce utandı Yılmaz. Tural'ın elleri kâğıt gibi bembeyazdı. Ak olduğu için de kirli oluşu daha da kolay anlaşılıyordu.

"Hanginizin elleri daha temiz?" diye sordu Tural'ın annesi oğluna.

"Hangisi mi?" diye durakladı Tural:

"Benim elim ne kadar beyaz... Onun elleri kapkara..."

"Doğru dedi annesi, seninki bembeyaz ama, pis!.. Oysa onun elleri güneşten, denizden kararmış ama, tertemiz!"

"Sokak çocuğu, o!"

"Hiç de değil! Çalışan kişi nasıl sokak çocuğu olurmuş?"

Tural'ın iki teyzesi de ablalarına hak verir gibi bakıyorlardı. Ama Tural'ın babası oğlunun böyle utandırılmasını doğru bulmamıştı. Biraz da kızmışa benziyordu Yılmaz'a:

"Haydi!" dedi, "Sen işine bak! Benim oğlumun yalnız elleri değil kendisi de temizdir. Başkalarının çocuklarına hiç benzemez!"

İşte babası, gene kurtarmıştı oğlunu bu sıkıntılı durumdan. Baba dediğin böyle olmalıydı işte! Sonra yüzünü buruşturarak sordu Yılmaz'a:

"Adın ne senin?"

"Yılmaz!"

"Haydi Yılmaz, sen işine bak? Ustana söyle de bize birer çay daha getirsin!"

Çocuk uzaklaşınca döndü karısına:

"Hiçbir zaman iyi bir anne olamayacaksın sen!" dedi.

İki kardeşinin yanında azarlanması hiç hoşuna gitmezdi Bayan Serpil'in ama, ne yapsın. Öfkesini bastırmak için zorladı kendisini:

"Sen iyi bir baba ol, yetişir!" dedi.

II

Yılmaz, Yalı gazinosundaki işinden geç dönmüştü eve. Annesi, onu bekliyordu.

"Anneciğim!" dedi, "Uyandın mı sen?"

"Sen yatağına girmeden uyuduğumu gördün mü, bugüne kadar?"

Biliyordu böyle olduğunu, ama soruyordu işte.

"Artık yatabilirsin anneciğim! Haydi iyi geceler!"

"Aç mısın, tok musun? Sana biraz börek bıraktı baban, seversin diye."

Tok olduğunu da biliyordu. Öğrenmek istediği de bu değildi. Oğlu bu işte çok yoruluyor muydu? Bütün gün ayakta durmak, ordan oraya koşmak, onun bunun istediğini yerine getirmek kolay değildi.

"Az kaldı unutacaktım" dedi, Yılmaz. "Bana bir bakraç yoğurt yapacaksın! Yarın götüreceğim Uzunkum Oteli'ne. Orda bir bayan var, iyi bir kadına benziyor."

Oysa otelde bir kadın değil üç kadın vardı. Bu yoğurdu bekleyen bir baba ile bir de oğul... Demek Yıl-

maz, Bayan Serpil'i sevmişti. Neden sevmişti? Düşünüyordu neden bu kadar sevdiğini...

"Yoğurt hazır!" dedi, "Yarın alır götürürsün, iki bakraç yoğurt uyundurdum. Canın yoğurt istiyorsa sana da vereyim biraz?"

"Hiçbir şey istemiyor canım. Uyuyacağım. Sen beni yine yedide kaldır, olur mu?"

"Erken değil mi?"

"Usta, erken kalkmamı söyledi. Gecenin tüm bulaşıklarını ben yıkayacağım."

"Bak Yılmaz, yarın sabah ben seninle gideyim. Sen Uzunkum'a yoğurdu bırakırken, ben de senin bulaşıklarını bi temiz yıkarım. Olmaz mı?"

Olur muydu acaba? Neden olmasın, diye düşündü. Deniz soğuk olurdu o saatlerde ama, bir dalıp çıkardı. Biraz da kulaç atardı. 1 Temmuz Deniz Bayramı, havanın bozukluğu yüzünden iki hafta sonraya ertelenmişti. Yarışa o da girecekti. Çok güzel yüzdüğü için arkadaşları ona "Kotra Yılmaz" adını takmışlardı. Bu yıl ilkokulun son sınıfına geçmişti, ama liseyi bitirenlerden hiç de aşağı kalmıyordu yüzmede...

"Olur anneciğim!" dedi, "Seninle birlikte giderim. Ben otele yoğurdu bırakırım, ordan da..."

"Ordan nereye gideceksin?"

"Hiiiç!.." diye karşılık verdi Yılmaz... Annesi sabah sabah denize mi girilirmiş, diye izin vermezdi ona... İyisi mi susmalı, söylememeliydi. Ama anneler, her şeyi hemen anlayıverirlerdi. Kuşkulanmıştı işte annesi, üsteliyordu:

"Söyle oğlum!" dedi, "Otelden sonra nereye gideceksin?"

Annelere yalan söylenmezdi:

"Anneciğim!" dedi, "Ben bu iş yüzünden denize giremiyorum. Şöyle bir dalıp, çıkayım demiştim. Deniz Bayramı'nda ustamdan izin alıp katılacağım yarışmaya da..."

"Peki Yılmaz!" dedi, "Deniz soğuk değilse girersin... Biraz geç kalsan da zararı yok... Ben senin işlerini görürüm. O saatlerde evde zaten işim yok. Olsa da Ablan var evde... İneği sağar... Sütü kaynatır."

İkisinin de gönülleri rahat, yataklarına girdiler. Her ikisi de saat tam yediye kadar uyumuştu. Sekiz saat uyku... Havası çok temiz olan Cide'de bu kadar uyku, en yorgun insanı bile dinlendirmeye yeterdi.

Yılmaz, denize gireceğim diye yüzünü bile yıkamak istemiyordu kalkınca.

"Olmaz!" dedi annesi, "Çorbanı içeceksin! Biraz da yoğurt vereceğim, yumurta da var. Bir tanesini haşlayayım ki..."

Yılmaz gerisini tamamladı, içinden:

"Deniz Bayramı'nda herkesi geçeyim, yumurtayı yiyeyim de..."

Elini, yüzünü hem de sabunla yıkadı. Çorbasının içine ekmek doğrayıp kaşıkladı. Yoğurttan önce, yumurtasını da yedi. Annesini beklerken dut ağacının alt dallarına uzanıp biraz da dut atıştırdı. Çok iştahlıydı bugün.

"Haydi Yılmaz gidelim!" dedi annesi, "Zeynep'i uyandırdım babana da o baksın!"

Babasını görmeden gidiyordu gene. Beli incineli, oturduğu yerden Yakup Efendi'den, hiç olmazsa kendi masrafını çıkarıyordu.

"Nasıl oldu babanın belinin ağrısı?" dedi Yılmaz.

"Nasıl olacak, gezip dolaşmazsa çok iyi. Havalar iyi gitmez de yağışlar başlarsa çok kötü..."

Büyük yola çıkmışlardı. Orman İşletmesi'nin önünden geçerlerken kayışına taktığı anahtarı çekip çıkardı Yılmaz, annesine verdi. Kapının nasıl, açılacağını biliyordu annesi... Birkaç kez açmıştı gazinonun kapısını. Ustası da biliyordu Yılmaz'a annesinin yardım ettiğini. İşler bastırdı mı "Çağır anneni!" diyordu. Haftalığı biraz kabarık oluyordu o zaman. Üçyüzelli liranın yanına bir yüz lira daha ekleniyordu.

Annesinin elinden bakracı alan Yılmaz, Uzunkum Oteli'ne doğru hızlı hızlı yürüdü. Amasra'dan yeni ge-

len iki özel arabadan yeni konuklar inmişler, kapının önünde duruyorlardı. Otelin ayak işlerine bakan Ramazan'a dönüp de:

"Hani İstanbul'dan gelenler var ya..." diye sormaya başlayınca Ramazan, kimleri sorduğunu anlayıvermişti:

"Kalktı onlar." dedi, "Odalarına çaylarını çıkardım."

Elindeki yoğurt bakracını görünce keyfi kaçmışa benziyordu.

"Nedir o elindeki?" diye sordu.

"Ne olacak, yoğurt!" dedi.

"Bizim yoğurdumuz yok mu burda?"

"Ne bileyim ben." dedi Yılmaz, "İstediler getirdim."

"Hadi çık 103 numaraya da ver!"

Çıktı hızla merdivenleri, kapıyı vurdu. İçerden bir erkek sesi, Naci Sarmaşık'tı bu:

"Giiiir!" diye karşılık verdi.

Sesinden tanımıştı, Yılmaz. Keyfi kaçmıştı biraz. İçeri girince Bayan Serpil kalktı pencerenin önünden:

"Getirdin mi?" dedi güler yüzle.

Hemen bakracın kapağını açtı, baktı. Beğenmişti ama hiç belli etmemek için kendini tuttuğu da belliydi:

"Bizim boşaltacak kabımız yok burada." dedi.

"Kalsın!" dedi Yılmaz, "Sonra alırım bakracı."

"Eğer yoğurdu beğenirsek..."

Yılmaz'ın onların yoğurdu beğeneceklerinden hiç kuşkusu olmadığı için:

"Ben yarın bir bakraç yoğurt daha getiririm." dedi, "Eğer bunu beğenirseniz getirdiğimi bırakırım."

Naci Sarmaşık işi bozmak için:

"Sen yoğurt getirme, gel al boş bakracını. Eğer biz istersek..."

"Peki!" dedi Yılmaz, "Öyle olsun!"

Karısı, bakracı sallayıp duruyordu. Taş gibiydi yoğurt, çok beğenmişti.

"Aman Naci!" dedi, "Hep zorluk çıkarırsın sen... Çocuk getirsin yoğurdu... Eğer beğenirsek alırız. Beğenmezsek zorla verecek değil ya, döner gider!"

Kocası, cebine davranıp bir tomar para çıkardı. Karısına sözünü geçirdiğini belirtmek için:

"Biz bunun parasını verilim de, ne olur ne olmaz. Kaç kuruş verecektim?"

"Elli lira!"

Yılmaz düşünüyordu:

Bu bakraç dışarıda otuz liraydı ama, bu Naci denen adamın fazladan yirmi lirası alınırdı. Yarın, terslik olsun diye getirdiği yoğurdu geri çevirebilirdi.

Uzattığı parayı tam alırken kapı açıldı. İçeri Tural girdi. Teyzelerinin odalarından geliyordu:

"Babacığım!" dedi, "Neden bu pis çocuğa para veriyorsun?"

"Sus!.." dedi annesi, "Sana böyle söylemeyeceksin demedim mi?"

"Anne, babam ne dediydi sana beni azarlayınca?"

"Sus diyorum sana!.."

Kocasının kaşları çatıldı birden:

"Bak Hanım!" dedi, "Akşamki kavgayı tazelemeyelim, bu iş bitsin, burda artık!"

Birden Yılmaz'a döndü:

"Sen de al şu paranı!" dedi, "Bir daha görünme!..

Yoğurdun da paran da bakracın da başında paralansın! Yarın aşağıdan boş bakracını al da bir daha gelme buralara, anladın mı!"

Yılmaz bu adamdan daha başka türlü bir davranış beklemiyordu. Bu yüzden öfkelenmenin bir anlamı yoktu. Eline tutuşturulan elli liranın yirmi lirasını ayırıp attı önüne:

"Bu teyzenin hatırı için yirmi lira eksik alıyorum!" dedi, "Eğer yoğurdu beğenirse ben karşıda çalışıyorum, Necati'de..."

Tural, arkadan bağırıyordu:

"Biz senin yoğurdunu istemiyoruz!"

Kapıyı çekerken Yılmaz duymuştu Tural'ın dediklerini. Kapıyı yeniden açtı:

"Küçük Bey!.," dedi, "Sen yoğurdu yiyip de ne yapacaksın. Sulu Aroma içersin Pepsi yerine... Gene canın çekerse, karşıya gel de içireyim sana!.."

III

"Turaaaal!.. Mayonu ıslatma!.."

Annesi, iki kız kardeşiyle uzandığı pırıl pırıl çakıl taşlarının üzerinden, oğlu Tural Sarmaşık'a seslendi:

"Sakın haaa! Daha ileriye gitme! Islanmasın mayon!"

Cide'nin denizi birden derinleşiveriyordu. Bir ördek gibi rahatlıkla yüzen Cide'li çocukların, birden suyun çenelerine kadar yükseliverdiğini görünce oğlunun yüzme bilmediğini düşünüp, sesleniyordu durmadan:

"Oğlum, çık denizden!.. Uzan şu çakıl taşlarının üzerine!"

Oysa Tural'ın yanında babası da vardı. Çocukluğu, Anadolu'nun içerlek yerlerinde geçtiği için yüzme bilmiyordu. Ama, mayoların en pahalısı, en gösterişlisini giymişti. İstanbul plajlarına arabasıyla gidip geldiği için kömür gibi de yanmıştı. Yarışa çıkacak sanırdı onu görenler.

Günlerden pazardı. Deniz Bayramı vardı. Bugüne çok önem verilirdi Cide'de... Sandal yarışları yapılırdı. Hem büyükler arasında, hem küçükler arasında yüzme

yarışları düzenlenirdi. İlk kez bayanlar arasında da yüzme yarışları olacaktı bugün. Gökyüzünde el kadar bulut görünmüyordu. Hem hava bozulsa bile ne çıkardı. Balıkçı barınağı vardı artık. Kıyıya, erken saatlerde halk inmişti. On kilometrelik plaj denize girenlerle şimdiden dolmuştu. Naci Sarmaşık gün yanığı vücudunu göstere göstere dolaşmaktan hoşlanır görünüyordu. Boyunun uzunluğuna güvenip oğlu Tural'ı kucağına alıyor, onu ensesine oturtup derin yerlere doğru yürüyerek korkutuyordu. Sulara batırıp çıkarıyordu arada bir. Üç kız kardeş bu durumdan tedirgin, onların şakalaşmasını izliyorlardı.

Ne güzel, ne temiz bir kumsaldı burası... Annece bir sevecenlikle sesleniyordu onlara Serpil Sarmaşık:

"Yeter artık! Biraz da bizimle oturun!.."

Az ilerde, kereste fabrikasının ilerisinden denize diklemesine uzanan iskelenin üzerinde gidip gelenler sıklaşmıştı. Mayolu çocuklar iskelenin üzerine sıralanıvermişlerdi birden. Demek yarış küçüklerden başlıyordu.

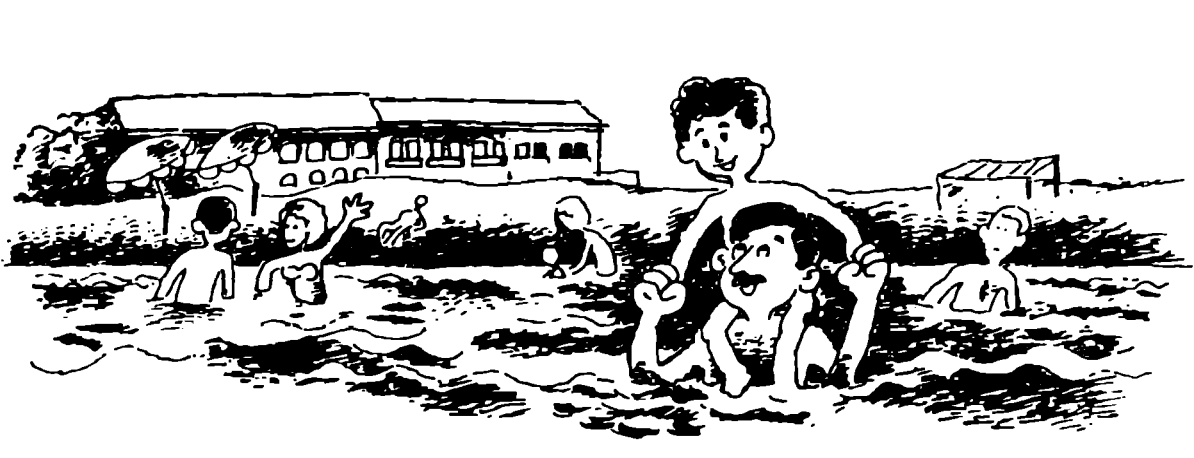
Bayan Serpil bu çocuklara şöyle bir baktıktan sonra:

"Aaa!" dedi, "En baştaki çocuğa bakın hele!.. Gazinodaki değil mi? Hani otele yoğurt getiren..."

İki kız kardeş:

"Evet o çocuk!" dediler. "Şu duruşa bakın hele tam bir yüzücü."

İskelenin ucundan kalkan küçük bir motor hızla önlerinden geçip az ileride durmuştu. Yan dönerek bekleyen bu motorda beş altı kişi vardı. Kollarında da birer kırmızı bant...

"Bunlar da olsa olsa yargıcıdır." dedi Bayan Serpil, "Demek yüzücüler tam önümüzden geçecekler."

Köpek kayasından doğru esen Yıldız Poyraz hızını bu anda arttırmışa benziyordu. Hava da artan rüzgârla birlikte serinleyivermişti. Tam bu mevsimde aranan tatlı bir serinlikti bu.

İskelenin üstünde mavi kasketli bir adamın sağ eli kalkıp inmeye başlamıştı. Olsa olsa bir yargıcıydı. Yarışı başlatacaktı nerdeyse. Kıyıdaki çocuklar, yarışı yakından izleyebilmek için deniz kıyısına doğru koşuştular. Hemen hepsi de yüzme bilen bir çocuk kalabalığı, daldı sulara... Birer baş olarak nokta nokta görünmeye başladılar. Tural'ın babası da boyunun uzunluğuna güvenerek yürümüştü sulara. Oğlunun elinden tutmuş, onu da çekiştiriyordu.

Yargıcının düdüğü duyulur duyulmaz yarışçı çocuklar hep birden atlayıverdiler iskeleden. Köpüklerin

içinden sıyrılan başlar, hızla atılan kulaçların arasından ilerlemeye başladılar. Gittikçe yaklaşan başları daha iyi, daha yakından görebilmek için kıyıda itişmeler başlamıştı. Birinci geleni önceden kestirebilmek için Naci Sarmaşık'ın çevresi birden karışıvermişti. Arkalarında biriken kalabalık, babayla oğulu iterek önlerine geçmek isteyince olan olmuştu. Oğlu bir yana gitmişti babası bir yana... Sular birden derinleştiği için her ikisinin de ayakları boşlukta kalıvermişti. Onlar debelenip dururken sular her ikisini de kendine doğru çekmiş, derinliklere doğru alıp götürmüştü. Herkes yüzme bildiği için hiç kimse onların durumu ile ilgilenmiyordu. Yüzücüleri yakından görmek için kulaç atıp onlara yaklaşmaya çalışıyorlardı.

Herkesin tuttuğu ayrı bir yüzücü vardı. Onları yüreklendirmek için bağırıyorlardı durmadan:

"Haydi Hasan!"

"Haydi Ali!.."

"Geç önündekini, Ünal!.."

"Yılmaz, sen de onu geç haydi!.. Yılmaz, yaşa Yılmaz!.."

Yılmaz'ın kulaçları, sanki bu bağırmaları bekliyormuş gibi birden hızlanıvermişti. Bir iki boy aşmıştı önden gidenleri... Yargıcıların sandalına doğru hızla kulaç atıyor, hızlandıkça da yaklaşıyordu.

Tam bu sırada kıyıdan kadın sesleri yükselmişti:

"Cankurtaran yok mu!.. Adam boğuluyor!"

"Tural!.. Tural'cığım boğuluyor! Yetişin!"

"Naci!.."

"Kurtarın kocamı!.."

Düdükler, haykırışlar...

Yargıcıların istim üzeri duran motoru, birden hızlanıp kıyıya yıldırım gibi yetişmişti. Sandaldakilerden bir iki kişi hemen atlamışlardı suya... Bunlardan biri gömleğini bile çıkarmaya vakit bulamamıştı.

Yarışa katılan çocuklar, yargıcı motorunun kıyıya doğru yıldırım hızıyla ilerlediğini görünce yönlerini değiştirip ondan yana kulaç atmaya başladılar. Yılmaz, bu kulaç atanların en başındaydı. Durumu anladığı için motordan atlayanlarla birlikte dalıp dalıp çıkıyor, boğulanları arıyordu suyun dibinde.

Önce bir adamla karşılaştı, diplerde. Onu, suya dalan yargıcılardan biri sanmıştı ilkin... Davranışlarının dağınıklığını görünce aranılan biri olduğunu anlamakta gecikmemişti. İki eliyle bacağından yapışıp çekmişti suyun yüzüne. Kıyı uzakta değildi. Üç dört kulaçta kumların üzerine uzatıvermişti bu koskocaman adamı.

Üç tane kadın başucuna üşüşüverince bu adamın kim olduğunu anlamıştı hemen. Aramalar sürüp gidiyordu. Yargıcılar Naci Sarmaşık'ı kumların üzerinde kendine getirmeye çılışırken yüzücüler, dalıp dalıp çıkıyorlardı. Demek bir kişi daha vardı kurtarılması gereken.

Kıyıda biraz dinlenen Yılmaz, yeniden dalmıştı sulara... Arkadaşlarından biri onu yardıma çağırıyordu:

"Nah işte şurda, bir de sen dal!.."

Dalmıştı Yılmaz. Dalar dalmaz da görmüştü Tural'ı, tanımıştı da. Soluk alıp bir kez daha daldı. Yakalamıştı sol bacağından. Onu, babası gibi çekip götürmesi zor olmamıştı. Bir iki kulaçta kumların üzerine uzatıvermişti.

Bayan Serpil çırpıntıda, oğlunu görür görmez ku-

caklamıştı. Çok su yutmuştu Tural. Kumda başının üstüne dikip, midesini boşaltıyorlardı.

Yetişen Doktor Yaşar Bey, yapay solunumla onu kendine getirmeye çalışıyordu.

"Doktor bey!" diyordu annesi, "Söyleyin, oğlum yaşıyor mu?"

Sanki duymuyordu doktor, onun söylediklerini. Eğilmiş ağzına dudaklarını yapıştırarak soluk alıp veriyor, solunumunu sağlamaya çalışıyordu. Gözleri aralıktı Tural'ın. Bir kez daha başının üstüne dikip son kalan suları da boşaltınca, göz kapakları aralanıvermişti.

Annesinin sorusunu daha yeni duymuş gibiydi doktor:

"Evet Hanımefendi!" dedi, "Oğlunuz yaşıyor, dinlenmesi gerekiyor bir süre. Şu sıcak çakılların üzerinde dinlenebilir."

"Çok sağ olun doktor bey!"

"Oteldesiniz değil mi?"

Naci Sarmaşık'ın yaşadığını anlayan doktor, başucunda dikilenlere, bırakmıştı onu. Aralarındaki Sağlık Memuru'nun bilgisine güveniyordu. Yuttuğu suyu, başının üstüne dikip çıkaran da o değil miydi? Ayaklarını durmadan oğuşturuyor, masaj yapıyordu.

Deniz Bayramı'nı düzenleyenler, yarışları hızlandırmak için, gençlerin yarışa başlamak üzere olduklarını ses büyüteçleriyle yaymaya başlamışlardı:

"Yüz metre erkekler yarışı başlıyor, hemen arkasından bayanlar yarışacak! Haydi başlıyor! Yarışçılar iskeleye!.."

Yargıçların motoru, kıyıdan açılmış, bir şamandırayla saptanan yerini çoktan almıştı.

"Bayanların peşinden de çocuklar!.. Bu yarış, atlatılan kaza yüzünden yenilenecek! Çocuklar hazırlansın!.."

Ses büyüteçleri, tüm karışıklıkları düzeltivermişti. Herkes yerini almış gözler iskeledeki yargıcıya dikilmişti. Onun, elini kaldırıp indirmesini bekliyorlardı. Biraz geç de olsa çıkış komutunu verecek olan düdükteydi seyircilerin kulakları...

IV

Şimdi de sıra, çocukların yarışmasma gelmişti. İlk yarışta yorgun düşen dört çocuk, yarışmaya katılmamıştı. Kendilerinde katılacak gücü görmüyor değillerdi ama, anneleri babaları engel olmuşlardı. Az önceki yarışta, Yılmaz'ın çok ileride yüzdüğünü görmüşler, nasıl olsa bunun birinci geleceğini kestirerek çocuklarının yarışmasında yarar olmadığım anlamışlardı. Yılmaz'ın annesi de seyirciler arasındaydı, o da nedense oğlunun yarışa girmesini istemiyordu:

"Oğlum!" demişti. "Yorgunsun girmesen iyi edersin!"

Nasıl bırakırdı girdiği yarışmayı:

"Olmaz anneciğim, başladığım bu işi yorgun da olsam bitirmeliyim!" diye direnmişti. Sonra şunları da eklemişti sözlerine:

"Sen hiç merak etme! Ben yorgunsam, benimle birlikte yarışacak arkadaşlarım da yorgun... Kendimi hiç zorlamayacağım. Az önce benden ne kadar geride kaldıklarını gördün! Birincilik benim hakkım!"

"Peki!" demişti annesi, "Yarışmak istiyorsan yarı-

şırsın, hiç zorlamayacaksın kendini, birinci gelmek için!"

Küçükleri iskeleye çağıran sesi duyan Yılmaz, annesinin elini öpüp ayrıldı. Bu el öpmeyi, yarışa giren güreşçilerden öğrenmişti. Alana, el öpüp çıkıyorlardı bir köy düğününde.

Bu kez iskelede ortaya geçmişti Yılmaz, Suya atlayınca her kulaç atışında iki yanını böyle daha iyi izleyebilecekti. Eğer kendini geçen olmazsa hiç de zorlanmayacaktı. Nasıl olsa kronometre tutmuyorlardı yargıcılar.

Düdükle birlikte, çocuklar için oldukça yüksek sayılabilecek olan iskeleden çok ileri atlamıştı. Yılmaz, yarışın bir bölümünü de suda yüzerek değil, havada uçarak kazanmıştı sanki. Arkadaşlarından göz kararı tam iki boy ileri geçmişti. Suya düşer düşmez de, kulaç atmaya başlamış, arayı daha da açmıştı.

Sağ yanında, kendisinden tam üç yaş büyük olan Hasan vardı. Geride kalışını, kendini zorlayarak kapatmaya çalışıyordu. Nerdeyse ayaklarının hizasına gelmiş, giderek de geçiyordu. Gücünün bir bölümünü sonlara saklayan Yılmaz, biraz hızlandı. Hasan onun aklından geçeni anlamışa benziyordu. Kısa zamanda başları, yan yana gelivermişti. Böyle bir süre gittiler. Bu yüzüşle yargıcıların sandalına yaklaşırlarsa bir atak yapıp Hasan'ı geçmek, işten bile değildi Yılmaz için.

Bir ara sol yanına başını çevirince Ünal'ın gerilerden yıldırım gibi gelip kendisini geçtiğini görmüştü. Bu durumda Hasan'ı çoktan unutmuştu. Yılmaz; yarışın sonuna sakladığı gücünü de ortaya koyup ona hemen yetişti. Biraz da geçti bile...

Yargıcıların sandalı, on metre kadar ilerideydi. Yarışı böyle sürdürebilirse Liman Dairesi'nin vitrininde sergilenen sarı mayo, onun olacaktı. Bugüne kadar böyle bir mayosu olmamıştı. Kadife gibi pırıl pırıl bir mayoydu bu. Tam kendi yaşındaki çocuklar içindi... Kendinin saydığı bu mayonun şimdi biraz uzaklaştığım görür gibi olmuştu. Birden canı yanmışçasına kulaç atmaya

geçmiş, hızını yitirmemek için de başını sulara gömmüştü. Böyle bir süre sağına soluna bakmadan yüzdü. Sandala bir iki metre kala başını sudan çıkarınca bir de ne görsün, Hasan ile Ünal kollarını uzatmak üzereydiler sandaldakilere.

"Haydi Ünal dayan!.." diye bağırıyorlardı Ünal'ı tutanlar.

"Hasan bastır, haydi aslan Hasan!.."

"Hasaaaan!.. Hasaaaan!.. Hasaaaan!.."

Yılmaz'ı tutanlardan bile hiç ses çıkmıyordu. Aşağı mahallenin çocukları bir ağızdan tempo tutuyorlardı arkadaşları Hasan için:

"Ha...san! Ha...san!.."

"Aslan Hasan!.. Yaşa Hasan!.."

Gerçekten Hasan, bir boyluk ara ile birinci gelmişti. Ünal da ikinci... Nasıl olmuştu bu. Akıl erdiremiyordu bu sonuca Yılmaz. İlk yarışta o kadar geride kalan bu yarışçılar, nasıl olurdu da onu geçerlerdi? Bütün güçlerini bu ikinci yarışa saklamışlardı sanki!

Yılmaz sandala elini bile sürmeden sırtüstü yatıp kalmıştı uzun bir süre. Açıklarda dinlendikten sonra yüzükoyun kıyıdaki Çaltepe Pansiyonu'nun önüne doğru yol aldı. Kimsecikler yoktu kumsalın bu kesiminde.

Kumların üzerine uzanıp bir süre öylece kaldı.

"Gitti sarı mayo!" dedi. "Tam bana göreydi. Hasan'a belki de ufak gelir!" diye düşündü. Böyle bir mayosu olması için ne yapması gerekirdi? Tam iki haftalığını annesine vermemeliydi. Ya da gelecek yılı beklemeliydi!

Evet ya da gelecek temmuzda Denizcilik Bayramı'nda mutlaka birinci gelmeliydi, böyle bir sarı mayo

giyebilmek için.

Karşıdaki otele gözleri takılınca birden öfkesi kabardı:

"Hep sizin yüzünüzden!.." dedi, "Birinci gelmiştim ben!.. Heyy Naci Bey! Hep senin yüzünden!.. Boğulmak için benim birinci gelmemi mi bekledin! Şımarık Tural! Sen de böyle!.. Benim sarı mayoma kıymak için mi geldiniz İstanbul'dan buralara!.. Yazık, gitti! Tam yakalamışken kaçtı elimden!.."

V

Yılmaz, erkenden kalkmıştı. Her günden çok daha erken uyanmıştı. Tam uykuya dalarken gözünün önüne bir gün önceki yüzme yarışı geliyordu. Herkesi geçip de tam yargıcıların sandalına iki üç kulaç atımı, kıyıda bağırışanların sesini yeniden duyuyor, sandalın bu seslere doğru fayrap edip gittiğini görür gibi oluyordu düşünde. Bir süre kendini boşlukta buluyordu. Kıyıya yöneldiğini görüyor, nereye doğru kulaç atacağını şaşırıyordu. Sonra dalıp dalıp diplerden çıkardığı o kocaman adam... Onu, ayağından yakalayıp kıyıya doğru sürüklercesine çekmesi...

Sonra, Tural denilen o şımarık çocuğu, suyun diplerinden çekip çıkarması... Bir eliyle kıyıya doğru çekerken öbür eliyle de kulaç atması... En önemlisi kıyıda Tural'ın annesinin sevecenlikle gözlerinin içine bakması... Islak bakışlarında gönül dolusu sevgi, içtenlik...

Yorgunluğunun tüm dinlendiriciliğine, ancak Bayan Serpil'i anımsayınca kavuşan Yılmaz, bir süre, ıslak kumlara dalıp kaldı.

Nereden geldiğini kestiremediği, inceden bir üzüntü içine damla damla sızmaya başlamıştı. İncirkuşu sa-

rılığında biçimli bir mayo gözlerinin önüne gelince içindeki dinlendiricilik uçup gitmişti yeniden.

Doğru muydu yargıcıların, yarış yerini bırakıp bu babayla oğlunu kurtarmak için kıyıya birden dümen kırmaları?.. Kıyıdakiler, nasıl olsa onları kurtaracak değiller miydi? Biraz daha, iki dakikacık daha bekleyemezler miydi, durdukları yerde? Kendisinin başta gittiğini görmüşlerdi de yarış yerinden kaçmışlar mıydı yoksa? Suç kimdeydi? Onlarda mı, yoksa tam yarış biterken boğulmak üzere olan bu iki beceriksizde mi? Haydi suç boğulanlarda diyelim, onlar kendi istekleriyle mi boylamışlardı denizin dibini? Ne olursa olsun bağışlamıyordu onların sakarlıklarını.

Hem, akşamdan kalan tepeleme tabakları, dizi dizi bardakları yıkıyor, hem de annesinin gelişini izleyebilmek için dönüp kapıya bakıyordu. Yılmaz'a evde:

"Belki ben de gelirim!" demişti. Biliyordu annesi bayramdır diye çok kişinin gazinoda geç vakitlere kadar yiyip içtiklerini... Bulaşıkların tepeleme birikip oğlu Yılmaz'ın çok yorulacağını... Ustası, yarış için bir iki saatliğine izin vermişti ya Yılmaz'a... Bu verdiği izini çocukcağızın burnundan getireceğini de biliyordu annesi...

Yılmaz, suyun şırıltısının durduğu bir sırada, kendisine doğru yaklaşan ayak seslerini duymuştu. Annesinin ayak seslerine hiç benzemiyordu bu sesler... Seziyordu onların kadın ayakkabılarından çıkan sesler olduğunu ama, yine de:

"Hayır!" diyordu içinden, "Bunlar annemin ayak sesleri değil!"

Topukları hem sert, hem de lastik gibi yumuşak bir ayakkabıdan çıkıyordu bu ölçülü sesler. Kim olabi-

lirdi bu saatte gelen kadın? Buranın müşterisi ancak öğleye doğru gelirdi. Hele sabah çayı için bugüne dek bir tek kadın gazinonun kapısını açmamıştı... Okullar başladı mı Yılmaz bile açmıyordu bu kapıyı. Ancak usta, öğleye doğru gelir, yemek hazırlıklarına başlardı.

Mutfağın kapısı açılınca Yılmaz şaşkınlıktan donakalmıştı. Bu gelen, Bayan Serpil'di, Tural'ın annesi... Yüzü öylesine gülüyordu ki, bir anne sevecenliğiyle ışıyıvermişti, Yılmaz'ı görünce:

"Kolay gelsin Yılmaz'cığım!.." dedi.

Utancından ne diyeceğini şaşırmıştı Yılmaz.

"Hoş geldin Abla!" diyebildi. Ağzından bu 'Abla' sözü çıkıvermişti birden. Oysa 'Teyze' demem daha uygun olur, diye düşünmüştü... Bayan bu 'Abla'yı çok sevmişe benziyordu.

"Evet Yılmaz!.." dedi, "Ben senin Ablamm artık! Teyzen de olabilirim. Ne kadar isterdim annen olmayı!.. Senin gibi bir oğlum olsa ne kadar sevinirdim. Ben niçin geldim böyle erken erken, biliyor musun?"

Yılmaz, "Yoğurt istemek için olabilir" diye düşündü ama, bir şey söylemedi. Yanılmış da olabilirdi. Okulda öğretmen ortaya bir soru attı mı, bilse bile, hiç sesini çıkarmaz, adı söylendiği zaman ancak kalkar, ne biliyorsa söylerdi.

"Söyle bakalım, niçin geldim?" diye üsteledi Serpil Sarmaşık.

"Şey istemek için..."

"Hiçbir şey istemek için değil... Sana yardım etmek için... Anneni ben evde gördüm. Seni görmek için gitmiştim eve..."

"Bizim eve mi gittiniz?" diye sordu.

"Sizin eve gittim ya! Sana teşekkür etmek için evi-

ni otelde öğrendim. Annen hazırlanmış, sana yardım etmek için yola çıkmak üzereydi: 'Teyzeciğim, sen evdeki işlerine bak, onun bulaşıklarını ben yıkarım' dedim. Babam da gördüm, erkenden kalkmış, çorap örüyordu. Ama ne kadar beğendim ördüğü çorapları. Bizim, İstanbul'da bir mağazamız var. Büyük bir dükkânımız, Beyoğlu'nda... Biz orada Tural'ın babasıyla turistlere eşya satarız... Halkımızın ürettiği eşyaları anı olarak sunarız onlara... Bu çoraplar da çok tutulur sanırım, dükkânımızda. Dışardan gelen konuklar, böyle şeyleri çok beğenirler. Babanla anlaştık. Bundan sonra bizimle çalışacak. Bir atölye açacak Cide'de... Birkaç kişiyi de çalıştırıp bize çok çok çorap, eldiven yaptırıp gönderecek!"

Ustanın önlüğünü hemen beline sarmış, musluğa yanaşmıştı bile... Süngeri almıştı eline Bayan Serpil:

"Çaydanlık nerede?" diye sordu.

"İşte şurada... Önce sen bulaşıklar için su ısıtırsın sonra çay için."

"Ellerini güzelce yıka da kurula bakalım Yılmaz'cığım" dedi.

Yılmaz işine karışanlardan hiç hoşlanmazdı ama, Bayan Serpil kendisinden ne isterse karşılık vermeden yerine getiriyordu isteklerini.

"Bakalım" dedi Bayan Serpil Sarmaşık, "Ben senin kadar temiz yıkayabilecek miyim bulaşıkları?"

"Yıkarsınız" dedi, "Daha da güzel yıkarsınız. Dün gece çok müşteri geldi. Bakın buzdolabı boşaldı. Bütün zeytinyağlılar bitti. Izgara etler, daha akşamdan tükendi. Denizcilik Bayramı var diye bütün sandallar iskeledeydi. Balığa çıkan olmadı bu yüzden."

"Dün çok güzel yüzdün doğrusu... Birincilik senin

hakkındı. İkinci yarış olmasaydı mutlaka birinci sendin!"

"Sarı mayoyu ben alırdım değil mi?"

"Ne?.. Sarı mayo mu, dedin?"

"Evet, sarı mayo... Birinci gelene vereceklerdi..."

"Ya!.. Demek birinci gelene mayo veriyorlar burda, öyle mi?"

"Hem de sarı mayo..."

"Evet... Bu sarı mayo senin hakkındı, doğrusu!.. Ah bu Naci!.. Ne işi vardı onun denizde. Bu yaşa gelmiş, daha yüzme öğrenememiş... Ama bütün gün plajlarda dolaşır... Yüzme bilmediğini kimse görmesin diye kediler gibi ayaklarını suya sokmaz... Cide'de dün yarı beline kadar denize gireceği tuttu. Belasını da buldu. Az kaldı boğuluyordu. Bereket versin senin gibi bir yürekli çocuk çıktı da kurtardı onları."

"Bizim Cide'nin denizi birden derinleşir. Onlar bilmedikler için..."

"Ne olursa olsun. İnsan bilmedi mi kalabalığa sokulmaz, bir kıyıda durur... İten kakan olur diye... Bereket versin çabuk yetiştin yardımlarına. Sen olmasaydın..."

"O kadar kişiden biri kurtarırdı, nasıl olsa onları."

"Ama sen yetişene kadar biri çıkıp da kurtarmadı. Bir iki dakika daha geçse ancak ölüleri çıkardı. Eğer Yaşar Bey olmasa dirilmezdi Tural. Belki de..."

Çayın suyu kaynamaya başlamıştı.

"Haydi bakalım Yılmaz..." dedi, "O gün bize yaptığın çay gibi güzel bir çay demle de birlikte kahvaltı yapalım!.. Peynir var değil mi?"

"Peynir de var, yumurta da var... Reçel de..."

"Sen kahvaltı yapmamışsındır..."

"Annem çorba verir bana... Bu sabah canım istemedi..."

"Olmaaaz!.. Dün çok yoruldun, kendine bakmazsan cankurtaranlık yapamazsın sonra..."

"Cankurtaranlık mı dediniz?"

"Evet ya!.. Benim bir komşum vardı. Aydın... Amerika'da cankurtaranlık yaparak okudu. Aldığı parayı, üniversiteye vererek... Sen de istersen cankurtaranlık yapabilirsin plajlarda... Cumartesi, pazar günleri... Diyelim ki Kilyos'da, Heybeli'de, Florya'da..."

"Nedir bu saydığın yerler?"

"Plajlar... İstanbul'un tanınmış plajları... Bir ara gelirsin İstanbul'a bizim konuğumuz olursun gezdiririm o plajları sana..."

Susuyordu Yılmaz. Demek İstanbul'dan arabalarına atlayıp buralara kadar gelenler hep böyle kişilerdi işte... Gazinoda akşam üzerileri kimi müşteriler, biraz içince keyiflendiler mi "Küçük senin adın ne?" diye başlarlardı, "Bizimle İstanbul'a gel de sana Hilton'larda Park Otel'lerde iş bulalım." diye takılırlardı... Ama bu Bayan Serpil tam tersine kendisini, daha sabahtan alıp götürüyordu İstanbul'lara... Ona inanabilir miydi?

Necati Usta, "Sen onların gevezeliğine bakma!" derdi, "Müşteri ne söylerse söylesin dinleyeceksin!.. Sen burda olana bitene bak!.. İstanbul'da rastlasalar, dönüp yüzüne bile bakmazlar... Kaldı ki sana iş bulmak... Onlar buralara kalkıp, ne halt etmeye geliyorlar?" derdi, "Bizim gibilere takılıp dalgasını geçmek, gününü gün etmek için... Bizim görevimiz onları susup dinlemek, isteklerini yerine getirmek... Karşılığında da verecekleri parayı alıp teşekkür etmek..."

Üsteliyordu Bayan Serpil:

"Gelirsin değil mi, Yılmaz?"

"Bilmem ki... Babam göndermez ki..."

"Neden göndermesin... Babanla bizim çorap, eldiven işimiz olacak. Bize mal getireceksin Cide'den...".

"İş olunca, böyle bir iş çıkınca elbet gelirim... Babamın işi benim işim sayılır."

"Bak göreceksin... Bu iş nasıl tutacak... Baban çok para kazanacak... Zengin olacak baban..."

Ustası, "İş iştir" derdi... "Sen işten gayrısına kulak asma..." derdi.

Bu çorap işine Yılmaz'ın da aklı yatmıştı. Neden Cide'nin çorapları İstanbul'larda satılmasın? Neden iki parmaklı kayak eldivenleri para etmesin?..

"Çorapları sen getireceksin bizim dükkâna, değil mi?"

"Bu iş olur Serpil Abla, buna aklım yattı... Bizim Cide'de erkekler bile çorap örer... Bizim bir Mahir Amcamız var, cebinde yün yumağı, çorap öre öre yalı kahvelerine gider, gelir. Her gün iki çift çorap örer."

"Demek yalnız baban yapmaz bu işi öyle mi?"

"Köylülerin hemen hepsi çorap örmesini bilir Cide'de."

"Gitmeden babanla bu işi bir daha konuşalım. Adresimi bırakayım ona, giderken. Ne kadar çorap toplarsa, alıp götürelim... Sen ona söyle, köylerden de toplasın..."

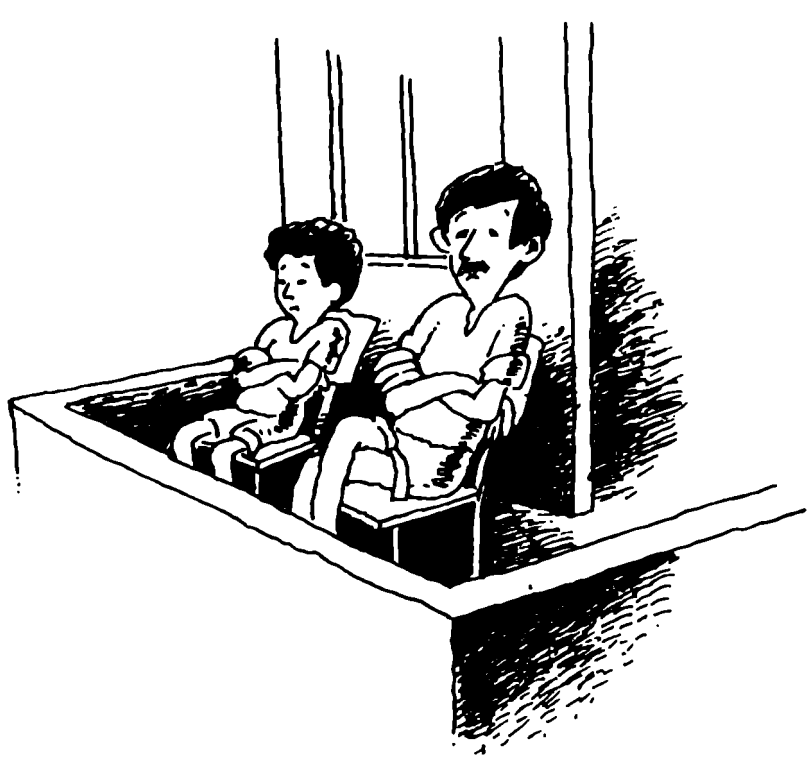
"Ben de toplarım Serpil Abla!.. İş, toplamaya kaldı mı gezerim köyleri."

"Haydi şimdi çaylarımızı içelim. Bulaşıklar bitti, çay demlendi. Güzel bir kahvaltı yapalım..."

VI

Doktor Yaşar Bey, Naci Sarmaşık'la oğlu Tural'ı üç gündür oteldeki odalarından çıkarmıyor, ancak balkonda oturmalarına izin veriyordu. Karadeniz, bütün güzelliğini, uçsuz bucaksızlığıyla seriyordu önlerine. Her ikisi de içleri ürpererek bakıyordu bu başdöndürücü güzellikte olan denize... Uzaktan dumanları ak bir şerit gibi görünen tankerler, şilepler, yolcu gemileri, küçük kentleri umursamadan geçip gidiyorlardı. Sanki kıyılarda, onları gören, izleyen, içindeki gemicileri aralarında görmekten mutlu olması gereken insanlar yokmuş gibi...

Naci Sarmaşık, belki Kilyos plajında olsa, bu geçip gidişlere, bu umursamayışlara pek aldırmazdı ama şu balkonda oturmaktan başka bir özgürlüğü olmadığı şu günlerde, çok alınıyordu bu durumdan. Doktor kendisine "gidebilirsin" dediği gün şu balkondan, şu otelden, şu Cide'den kurtulduğuna sevinecek, arkasına bile dönüp bakmadan arabasının bütün hızıyla uzaklaşacaktı.

Oğlu, durmadan soruyordu:

"Baba!" diyordu, "Daha kalacak mıyız buralarda?"

"Doktor bilir oğlum."

"Neden doktor biliyor da biz bilmiyoruz?"

"Biz mi oğlum?.. Biz... Hiçbir şey bilmiyoruz şimdilik..."

Uzun uzun güldükten sonra:

"Yüzme bile bilmiyoruz biz... Yüzme bilsek başımıza bu haller gelir miydi?" diyordu.

"Neden biz böyleyiz babacığım?"

"İşte biz böyleyiz, oğlum!.."

Ütüden başını kaldıran Serpil Sarmaşık:

"Söylesene!" dedi Bayan Serpil, "Neden siz böylesiniz? Açık açık söyle çocuğa! Söyleyemezsin!.. Dur, ben söyleyeyim! Oğlum... Siz, babanla ikiniz gösteriş budalasısınız. Bu yüzden bugüne kadar çok şeyleri öğrenemediniz. Ayrıca yüzmeyi de öğrenemediniz."

Oğluna dönerek sözünün gerisini getirdi:

"Baban, mayonun en pahalısını, en gösterişlisini, son modasını alır, plajlarda boy gösterir. Güneşten kayış gibi de yanar. Bilen bilmeyen onu, Manş denizini bir solukta alan şampiyon sanır. Oysa, suya düşen kedi yavruları bile kendini kurtarır da baban kurtaramaz. Yalan mı?"

Döndü kocasına:

"Söyle, yalan mı söylediklerim?" diye sordu.

"O kadar doğru söylüyorsun ki karıcığım!" dedi, "Bu doğru sözlerin için seni alnından öpmek gerek..."

"Sen benim alnımdan değil de o küçük Yılmaz'ın alnından öp!.." dedi.

"O çocuk olmasaydı Camgözler, ikinizin de gözlerini oymuş olacaklardı."

"Yılmaz mı, dedin? Hangi Yılmaz bu bizi kurtaran?"

Oğlu da karıştı konuşmalarına:

"O pis çocuk mu yoksa anne?"

"Evet, o pis çocuk!.. İşte o pis çocuk kurtardı, sıçanlar gibi boğulmaktan ikinizi de. Tam yarışta birinci gelirken... O güzelim yarışmayı da altüst ettiniz beceriksizliğiniz yüzünden..."

"O bacaksız çocuk nasıl kurtarırmış ikimizi?"

"Bilmem!.. Nasıl kurtardığına benim de aklım ermedi doğrusu. Bacağınızdan çeke çeke ikinizi de uzatıverdi kumların üzerine..."

Bir şeyler anımsamaya başlayan Naci Sarmaşık:

Tural'ın babası o günü yeniden gözlerinin önüne getirdi. Evet... Küçüklerin yarışı bitmek üzereydi. Bu Yılmaz, arkasındakileri üç dört boy geçmişti. Tural, önümü kapattılar göremiyorum, deyince onu yakalayıp omuzuna oturtacaktı ki, birden ayakları boşlukta kalmıştı. Tural, elinden kurtularak başının üstünden uçup gitmişti, ta ileriye!.. Onu yakalamak için kollarını uzatıp atıldıysa da denizin dibini boylamaktan kendini kurtaramamıştı. Ama gene de kumları tekmeleyip birden yükselmişti, suların yüzüne... Tural'ı göremeyince bağırmak istemiş, ağzına sular dolmuştu. Şimdi yeni yeni anımsıyordu bunları.

Bayan Serpil şöyle dile getiriyordu izlenimlerini:

"Yargıcıların motoru son hızla üzerinize doğru gelirken başın sulara gömülmüştü. Motorla birlikte yarışçılar da üzerinize doğru kulaç attılar. İlk gelen gene Yılmaz oldu. Dalar dalmaz yakaladı ayağından seni. Çeke çeke getirdi kıyıya kumların üzerine... Sonra Tural'ı aramaya başladı. Umudumu keser gibi olmuştum Tural'dan... Bir de baktım ki, onu da çekip getiriyor."

"Yılmaz mı, anneciğim?" dedi oğlu.

"Yılmaz ya!.. İşte o pis dediğin, beğenmediğin çocuk!.."

Tural, suçlu suçlu susup kalmıştı. Demek Yılmaz olmasa şimdi şu sütü içemeyecek, annesinin Cide'nin kadınlar pazarından aldığı şu tereyağını kızarmış ekmeğine sürüp yiyemeyecekti.

Bir süre düşünüp kalan Tural, korkulu bir düşten kurtulur gibi:

"Demek ben şimdi şu sandalyede oturamayacaktım, öyle mi?" dedi.

"Evet, öyle çocuğum! Yalnız sen mi? Baban da!"

"Bu Yılmaz mı kurtardı bizi?"

"Belki daha başkaları da var. Yılmaz'ı gördüm ben. Sizi kıyıya doğru yüze yüze getirirken."

"Peki anneciğim!.. Şey..."

"Söyle çocuğum!.."

"Bu Yılmaz'ı çağırsak da buraya..."

"Sonra..."

"Ona para versek... Çok para..."

Annesi gülerek sordu:

"Ne kadar, sözgelimi? Kaç lira?"

"Bin lira... İki bin lira..."

"Demek bin lirası senin için... Bin lirası da baban için öyle mi? Siz o kadar ucuz kişiler misiniz? Yani değeriniz biner lira mı?"

Gülüyordu annesi.

"Daha çok verelim öyleyse."

"Ne kadar?"

"Üç bin... Beş bin..."

"Diyelim ki üç bin, beş bin lira verilecek... Ne demiştin az önce? Yılmaz'ı buraya çağıralım demiştin, değil mi?"

"Evet öyle dedim."

"Yılmaz'ı buraya çağıracağız, gel Yılmaz buraya diyeceğiz... Sen bizi kurtardığın için biz sana çok para vereceğiz... Çünkü biz, üç bin, beş bin liralık kişileriz. Biz boğulsaydık, İstanbul'da Galatasaray'daki Turistik

Eşya Pazarı, beş bin lira zarar edecekti. Sen bu mağazayı bu kadar zarardan kurtardığın için... Sana..."

"Yeter anneciğim!.. Anladım! Peki, para vermeyelim de ne verelim?"

"Bir de Yılmaz'ın açısından düşünelim. Küçüklerin yarışı başladığında siz kıyıda değil miydiniz?"

"Evet kıyıdaydık."

"Yılmaz, başta gitmiyor muydu, yarışta? En önde?"

"Evet, başta gidiyordu."

"Siz sulara gömülünce ne oldu biliyor musunuz?"

"Hayır bilmiyoruz."

"Hakemlerin bindiği motor, yarışı marşı bırakıp sizi kurtarmak için üzerinize doğru son hızla gelince, yarışmayı bitirmek üzere olan Yılmaz da sandalın peşine takılarak..."

Bir süre durdu annesi:

"Anımsadın değil mi?" diye sordu. "Demek sizin yüzünüzden Yılmazcık bir birincilik kaçırdı!"

"Evet anneciğim."

"Söyle birincilik parayla tartılır, ölçülür mü?"

"Ölçülür mü hiç."

"Bak Tural, burada biraz aldandın, çok değil..."

"Bu yarışın parayla ölçülecek küçük bir yanı da varmış meğer. Ben de sonradan öğrendim, Yılmaz'dan."

"Neymiş o anne?"

"Birinci gelene güzel bir mayo veriliyormuş. Hem de sarı bir mayo... Sanıyorum bizim Yılmaz, bu sarı mayoyu kazanmışken elinden kaçırdığı için biraz üzgün..."

"Anne!.."

"Söyle çocuğum!.."

"Hani biz Cide'ye gelirken bir mayo almıştık ya, Galatasaray'dan... O mayonun rengi de sarı değil mi?"

"Sarıya yakın..."

"Onu versek Yılmaz'a?"

"Arkadaş olursun onunla önce. Cide'den ayrılırken de, am olarak verirsin bu mayoyu ona!"

Tam konuşmanın burasında yerinden kalkan Bayan Serpil, plaj çantasını açtı... Kocası, başım çevirmiş, portakal rengine çalan koyu sarı bir çocuk mayosunun çıkmasını beklerken iki çift yün çorap görünce şaşırıp kalmıştı:

"Nedir bunlar?" dedi şaşkınlıkla.

"Yılmaz'ın babasının ördüğü iki çift çorap..."

Bu işlerden çok iyi anlayan Naci Sarmaşık, bir uzman becerisiyle hemen eline almış inceliyordu, çorabı. İpliği, katkısız temiz yerli yünüydü, örgüsü, çok ustacaydı. Hele topukların örülüşündeki ustalık... Çorabın burnunun eksiltile eksiltile bir düğümle bağlanması...

"Çok güzel!" dedi, "Gerçekten de çok ustaca örülmüş. Bizim turistler bayılır bu çoraba!"

"Senin paranla kaç lira eder bu çorap?" diye sordu karısı.

"Dört yüz, beş yüz lira."

"Turistin parasıyla?"

"Altı yüz, yedi yüz..."

"Sekiz yüz de bakalım!"

"Doğru! Sekiz yüz!"

"Bu çorapları Yılmaz'ın babasından dört yüz liraya alırsak, ona tam yüz lira temiz para kalır... Dört yüz

elli liraya alırsak yüz elli lira..."

"Dört yüz elliden alırsak çorap başına yüz elli lira kalır."

"Yüz elli lira kalsın ona..."

"Dört yüz elliden alalım."

"Çok güzel kocacığım... Ben de öyle düşünmüştüm. Cide'den ayrılırken bizim arabayla yüz çift çorap götürebiliriz. İlerde de sürüme göre ayarlarız. Belki ayda üç yüz, beş yüz çift çorap... Daha olmazsa bir de sözleşme yaparız babasıyla... Çok iyi olmaz mı?"

"Biraz da onların açısından, kendilerine güven sağlamış oluruz..."

Bu uzaktan yapılan sözleşmeye Tural bile sevinmişti. Annesi, masanın üstündeki bardakları tabakları, kaldırırken:

"Bak Tural!" dedi, "Tasta biraz süt kalmış bardağına koyayım da iç!"

"Aman anne!" dedi Tural, "Bıktım kaç gündür süt içmekten! Yoğurt canım istiyor benim!"

"Peki oğlum!" dedi, "Yarın Yılmaz'ın annesine söylerim, gitmişken... Bir bakraç da yoğurt alır gelirim."

"Doktora söylesek de ben de gelsem seninle."

"Çok iyi olurdu. Yılmaz'ı evde bulamazdık ama, annesiyle, babasıyla tanışmış olurdun."

Naci Sarmaşık, masanın üstüne koyduğu kol saatine baktı:

"Nerdeyse Yaşar Bey gelir!" dedi, "Bugün çok iyiyiz, sanıyorum dışarı çıkmamızda sakınca görmez. Eğer izin verirse sizi, Necati Usta'nın gazinosuna istavrit yemeye çağırıyorum akşama. Nerde baldız hanımlar?"

"Nerde olacaklar, denizde!.. Onlar sizin gibi mi? Denizin tadını çıkarıyorlar. Sevinç üç günde yüzme öğretti kardeşine."

"Bana da öğretsin anneciğim!.. Göreceksin ben teyzemi de geçeceğim."

"Sana Yılmaz öğretsin!"

"Öğretsin anneciğim!"

"Sıra babanda... Ben onun yerinde olsam burada dostları yokken bir haftada öğrenecek kadarını öğrenir, Kumburgaz'da şaşırtırdım kendisini yakından tanıyanları!"

"Söz karıcığım, en kısa zamanda, ben de öğrenip bacak kadar çocukların yardımına muhtaç olmayacağım bir daha!"

VII

Sevinç, ıslak mayosunu balkona asarken, bitişiğindeki balkonda, akşam çayını hazırlayan ablasma:

"Biz Çaltepe pansiyonunun önünde denize girerken, kimi gördük biliyor musun?" diye sordu.

"İstanbul'dan gelen bankacıları mı?"

"Fatih'teki öğretmenimizi?"

"Nuriye Hanımı mı yoksa?"

"Hayır, Zehra Hanımı!"

Sevinç, saçlarını tararken:

"Ablacığım!" dedi, "Hiç değişmemiş... Gene aynı kabarık saçlı Zehra Hanım!.."

Zehra Erkan, her üç kardeşin de Fatih'teki ilkokuldan öğretmeniydi.

"Pansiyonun yanındaki evi kiralamışlar... Meğer Zehra Erkan'lar İstanbul'a gelmeden önce Cide'de öğretmenlik yapmışlar. Kocası öğretmen Tevfik Bey de plajdaydı. Karı koca öyle güzel yüzüyorlardı ki..."

Sevim de karıştı konuşmalarına:

"Ben yanlış kulaç attıkça, sanki sınıfta dersteymişiz gibi kaşlarını çatıyordu Zehra Öğretmen. Kızım, öy-

le kulaç atılmaz... Başının üstünden doğru atacaksın. Bak işte, şöyle, diye bana gösteriyordu... Eğer yüzmeyi ondan öğrenseydim, bir haftada öğrenir, Cide'nin Denizcilik Bayramı'nda birinci olurdum..."

"Beni sormadı mı, Zehra Öğretmen?" dedi. Serpil Sarmaşık, biraz da alınarak:

"Sormaz olur mu? İkimize de baktı da siz üç kız kardeş değil miydiniz, dedi. Evet öğretmenim, üç kardeşdik dedim. Peki Sevim nerede diye sorunca gülmeye başladım. Sevim benim öğretmenim, dedim. Öyleyse Serpil yok aranızda, dedi. O nerede? Gelmedi, otelde dedik. Doktorun gelmesini bekliyordu. Ne doktoru, diye sordu. Anlattım olanı biteni, seni görmeye gelecek, akşama doğru..."

"Buyursun! Gelmişken bırakmayız. Bugün, aşağıya mutfağa istavrit getirdiler. Yemeğe alıkoyarız onları." Naci Sarmaşık ve oğlu şöyle dolaşmaya çıktılar, arabayla. Oysa Doktor Yaşar Bey onlara biraz yürüyün, demişti.

Sevim, biraz da övünerek:

"Zehra Hanım, Sevim en küçükleri sendin öyle değil mi? diyerek saçlarını okşamaya başladı, okula yeni yazılmışım gibi... Ne kadar yaşlanırsak yaşlanalım, bu öğretmenler, bizi hep çocuk görüyorlar."

"Tam beşte burada olacaklardı, bizimkiler" diye balkondan sarkıp yollara bakıyordu, Serpil Sarmaşık:

"Haydi geçin bizim odaya da biz çayımızı içelim!.."

Arabadan eksik etmediği çay takımlarını masanın üzerine dizmişti. Memiş Köyünden getirdiği tereyağını küçük ekmek dilimlerine sürmüş, hazırlamıştı! Üç kız kardeş, masayı çevirmişler, çaylarını koymuşlardı.

"Nasıl?" diye sordu ablaları, "Deniz sıcak mıydı bugün?"

"Karadeniz bu!" dedi Sevinç, "Kolay ısınır mı? Bereket versin hava çok sıcak da denizin serinliği aranıyordu. Kıyıdaki çakıl taşları, fırından çıkmış gibiydi. Ama, suyun temizliğine diyecek yoktu. Poyraz esti mi bir çöp bile kalmıyor suyun üzerinde. Nerde bulunur böyle tertemiz deniz? Hele çakıl taşlarının parlaklığı... Çocuklar için az bulunur doğrusu böyle kumsal..."

"Gelmişken kalalım beş, on gün daha. Naci gidip gelsin İstanbul'a... Temmuz'u burada çıkaralım, diyorum."

Araba, otelin önüne sessizce yanaşmıştı. Kapıyı açan Naci Sarmaşık, aşağıdan sesleniyordu onlara:

"Mutfaktan bir şey ister misiniz? Ekmeğiniz, peynirniz tamam mı?"

"Tamam!" dedi Serpil Sarmaşık. "Bir siz eksiksiniz!"

"Anneeee!" diye sesleniyordu Tural aşağıdan:

"Bak şu balıklara!.."

Naylon torbada üç dört istavrit, sanki kavanoz içindeymiş gibi yüzüyor, inip çıkıyordu.

"Ben tuttum bunları. Yılmaz Abi bana oltasını verdi. Elimden yapıştı da..."

Duyuluyordu sesleri ama duyduklarına inanamıyordu annesi.

"Kim dedin? Yılmaz Abi mi dedin?"

"Evet, Yılmaz Abi, iskelede oturmuş balık tutuyordu, verdi oltasını bana! Bak bunları ben tuttum!.."

Tural, bir solukta çıkmıştı merdivenleri. Oysa doktor ona "Kendini yorma!" demişti.

"Anne!"

"Söyle oğlum!"

"Beni babam gene götürse de iskelede balık tutsam, Yılmaz Abiyle. Ustası ona izin vermiş. Tuttuğun balıkları kimseye satma da getir dükkâna, pişirelim demiş!"

"Demek vakit geçirmek için tutuyor Yılmaz. Akşama müşteriler için pişirecekler. Yarın bir olta da sen alırsın, oturursun iskeleye."

"Yarın mı, yarın ben denize gideceğim, babamla..."

"Haa! Bu daha güzel bir haber... Demek baban denize girecek, öyle mi? Yüzme öğrenecek?"

"Çok mu şaştın hanımcığım?" dedi, Naci Sarmaşık, "Ne var bunda şaşılacak?"

"Kedilerin çamaşır yıkamasına nasıl şaşılırsa..."

"Sen bundan sonra spor sayfalarında göreceksin beni. Bostancı'dan girip Büyükada'da çıkan yüzücüler arasında resmimi görüp inanamayacaksın!"

"Haydi bakalım, görelim!"

"Ben de iyi bir balıkçı olacağım anneciğim!.." dedi Tural. "Öyle bir balıkçı ki, her oltayı atışta, on beş, yirmi istavrit birden çekeceğim!"

"Önce iyi bir kahvaltı yap da güçlen, kırk istavrit bir olur, seni çekiverirler denize sonra!.."

Sevim'le Sevinç bardaklarına yeniden çay doldurup masadan kalkmışlardı. Yerlerine de babayla oğul oturmuştu. Onların, aç kurtlar gibi yağlı ekmeklere saldırışlarına bakıyorlardı. Deniz havası, böyleydi işte! İnsanı diriltir, iştahlandırırdı. Sevinç boşalan bardağı masanın üstüne bırakırken:

"Geçelim odamıza da, biraz uzanalım!" dedi. "Gazetelere de bir göz atalım; uzandığımız yerden."

İki kardeş çıkarlarken odanın kapısında sarı yazmalı bir kadına rastladılar. Elinde bir bakraç vardı:

"Serpil Hanımın odasını arıyorum!" dedi.

"Fatma Teyze, buyur!" diye kalktı Serpil Sarmaşık, yerinden.

"Beni Yılmaz'm babası gönderdi..."

"Canım içeri buyur!"

"Sizin işiniz vardır. Gösterip gideceğim ben şunları..."

Elindeki bakracı, hemen oracığa bıraktıktan sonra, yarı belinden sarkan geniş yazmanın altından üç çift çorap çıkarıp uzattı:

"Bunların örgüleri beğenilirse bizimki bu çorapları örenlerle anlaşacak, bir bakın da."

"Sen önce şuraya otur da şu çayı iç bakalım!"

Çorapları elinden almış, kocasına uzatmıştı. Naci Sarmaşık bir süre inceledikten sonra:

"Bunlar da güzel!" dedi, "Bunlar da fena değil ama, kocanın ördükleri kat kat güzel!"

"Bakın göreceksiniz!" dedi Yılmaz'ın annesi, "Bundan sonra daha temiz iş çıkaracak. Sıra işi yapıyordu, buralardaki pazarlar için. Daha da dikkat edecek, çorabın yününe de örgüsüne de..."

Çayını dalgın dalgın karıştırdıktan sonra:

"Bağlantı yapmasın mı bunları örenlerle?" diye sordu, Fatma Hanım.

"Yapmasına yapsın da..." dedi Naci Sarmaşık, "Kendi çoraplarından ayrı paketlesin, biz de bilelim, kimin örgüsü olduğunu."

"Bir haftaya kadar bana üç yüz çorap bulursa, İstanbul'a bırakır, dönerim" dedi.

Naci Sarmaşık bunları söylerken biraz da karısının yüzüne bakıyordu. Oysa karısından önce Tural karışmıştı söze:

"Babacığım!" dedi, "Sakın bizleri İstanbul'a götürmeye kalkışma! Yüzme öğrenmeden İstanbul'a dönmek yok demedik mi az önce..."

Bu karar, hepsini de sevindirmişti. Fatma Hanım birden kalktı ayağa:

"Naci Bey!" dedi, "Siz hiç merak etmeyin, çorapları bu hafta içinde ben size toplayıp hazırlayacağım! Beğenmediklerinizi seçip geri vereceksiniz."

"Dur!" dedi, "Bir dakika!.."

Cebinden çıkardığı çek defterine bir şeyler yazdıktan sonra imzaladığı yaprağı koparıp kadına uzattı:

"Bankadan çeker, bu parayla hiç sıkışmadan üç yüz çift çorap alabilirsiniz... Şimdilik böyle olsun!"

Fatma Hanım uzatılan kâğıda kuşkuyla bakıyordu. Kuşkulanmakta haksız da sayılmazdı, ilk kez bir çek görüyordu çünkü. Ancak bankadan otuz bin lirayı çekince öğrenecekti çekin ne olduğunu.

Yılmaz'ın annesi odadan çıkınca:

"Babacığım!" dedi Tural, "Bana İstanbul'dan bir mayo getirir misin?"

"Ne mayosu? Mayon yok muydu senin?"

"Senden çok çok güzel sarı bir mayo istiyorum. Cide'deki bütün mayolardan güzel olsun! Yılmaz Abi için..."

"Bak şu not defterine, ne yazmışım, al oku!.."

Tural, ikinci sınıfa yeni geçmişti ama, babasının el yazısını bile okuyabilirdi. Heceleyerek gösterdiği yeri okudu:

"Yılmaz için bir sarı mayo, bir de mavi deniz havlusu..."

Babasının yüzüne sevgiyle baktı bir süre:

"Benim iyi babam!.. Güzel babam! Sen babaların en iyisisin!.."

Naci Sarmaşık:

"Tural'cığım!.." dedi, "Bu Cide öyle iyi bir yer ki, bizi de ister istemez kendine benzetip iyileştirecek. İyi bir baba olmasam bile olmaya çalışacağım. Sen de iyi bir çocuk olmaya çalış!"

Sevim, bitişik balkondan başım uzatmış sesleniyordu:

"Abla, koş! Kim geldi bak!.."

"Zehra Öğretmen mi? Hemen geliyorum!.."

VIII

Sevinç kardeşlerinin ortancasıydı ama, denizde ikisinden de üstündü. Akçakocalılardan öğrenmişti yüzmeyi, orada bankada çalışırken... Ama Zehra Hanım, Sevinç'in de eksikliğini buluyordu:

"Bak kızım!" diyordu, "Kollarını böyle kurbağalar gibi iki yanına atma!.. Başının üzerinden doğru ileriye atacaksın! Olmuyor! Bak Tevfik'e!"

Kocası Tevfik Erkan, yetmişe yaklaşan yaşıyla suya girdi mi yirmilik delikanlı kesiliyordu. Karı koca, İneboluluydular. Yüzmeyi üçer dörder yaşlarında Yarbaşı'nda, Boyranaltı'nda öğrenmişlerdi. Kurtuluş Savaşı günlerinde, yarı bellerine kadar su içinde, daha mendireği yapılmayan İnebolu kıyılarında, yüklü sandallardan çok mermi, tüfek boşaltmışlardı. Karaya çıkardıkları cephaneyi okulca kağnılara yükleyip Küre, Ecevit, Kastamonu üzerinden cepheye yollamışlardı. Karadeniz'in öykülerini anlatmakla bitiremezlerdi, bu Erkan'lar.

Tevfik Bey, on beş, yirmi yıl önce ilköğretim müdürüydü Cide'de. Bugün otuz beş kırk yaşlarında kim-

ler varsa onların öğretmeniydi. Şu köylerde yükselen okullardan çoğu onun zamanında yapılmıştı. Karı koca çocuklarını yetiştirdikleri bu kentte, yaz günleriyle birlikte en mutlu günlerini geçiriyorlardı. Kıyılarında, çocukluklarını, ilk gençliklerini yaşadıkları bu Karadeniz, onlara eski günlerini anımsatıyordu.

Tural bile onları açıklarda yüzerken gördükçe yürekleniyor, annesinin elini bırakıp Tevfik Bey'den yana kulaç atıyordu. Onun, yüzmedeki becerisine güvendiği belliydi.

Yılmaz da bir haftadır, doğrusu iyi çalıştırmıştı Tural'ı.

"Anne!" diyordu, "Babam İstanbul'dan dönünce şaşıracak değil mi? Çok geçtim babamı ben! Bir yarışsak çok gerilerde kalır."

İki gündür yoktu Naci Sarmaşık. Cide'de edindiği dostlarına, "Hoşça kalın!" diyerek, otelin önünden uğurlanmıştı. Bu akşam olmazsa yarın, mutlaka buradaydı. Herkes ona, Cide'de bulunmayan bir şeyler ısmarlamıştı. Tural'ın ısmarladıkları, sayılmakla bitmezdi. Gazetelerde yeni çıktığı bildirilen tüm çocuk kitaplarını ısmarlamıştı.

İlkokulun son sınıfına geçen Yılmaz ağabeyisini de unutmamıştı. Bu arada sevebileceği kitapları istemişti, babasından. Daha neler neler... Ama eskisi gibi gereksiz şeyler değildi, ısmarladıkları... İşine, burada yarayacak şeylerden seçmişti. Olta gibi, olta kurşunu gibi... Kurşun parlatacak civa, misina gibi araçlar, gereçlerdi istedikleri. Balık türlerini gösteren resimli kitaplar, dergiler... Öyle ya ikinci sınıf öğrencisi sayılırdı Tural. Kitap karıştırmalı, dergi, gazete okumalıydı, O şı-

mankhk günleri, gerilerde kalmıştı. Neydi o huysuzluklar, terslikler... Anneye, babaya zorluk çıkarmalar, yemek beğenmemeler... Bir huysuzluk yaptı da Tevfik Öğretmen kaşlarını bir çattı mı, o iş, orada biterdi. Mutlaka bir 'ayıp' vardı ortada. Bir daha yinelenmemeliydi, bu çatılan kaşlar, düzelmezdi sonra... Çay içilecekse çay içilmeliydi herkesle birlikte... Ayran içilecekse ayran... Beğenmiyorum, içmiyorum demek yoktu.

Hele Yılmaz Abi, hiç hoşlanmazdı bu şımarıklıklardan. Bütün gün gazinoda, şunun bunun nazını çektiği yeterdi. Bir de Tural'ınkine katlanamazdı doğrusu...

"Olta öyle tutulmaz, böyle tutulur" dedi mi, onun gösterdiği gibi, işaret parmağının ucundan doğru misina sarkıtılmalıydı. Parmağın ucuna değmeliydi ki, pıt pıt balığın vurduğu, oltanın ucundaki yeme dokunduğu anlaşılabilsin. Anlaşılınca da "Hoooppp!" çekivermeliydi, oltanın ipini. Çeker çekmez de oltanın çengeli balığın dudağına takılıvermeliydi... Nerden edinmişti Yılmaz Abi bu kadar bilgiyi? Bu denizler, bu dağlar, türlü ağaçlar yok mu, neler öğretiyordu kişiye... Doğayı daha yeni tanıyordu Tural... Balığı, suda ilk kez görüyordu Cide'de... Balık, denizin içinde kavanozdaki gibi hazır verilen yemleri yemiyordu. Yaşamak için nelerle itişiyordu?

Sürekli uyanık olmak da savaşmanın, daha doğrusu yaşamanın bir türüydü. Ama hiçbir yaratık, insanla başa çıkamıyordu. En sonunda burunlarından takılıyorlardı oltanın ucuna. Aracın da, gerecin de iyisi, sağlamı olmalıydı ki elde, doğayla itişim, başarılı olsun.

Serpil Sarmaşık, oğluna sesleniyordu taaa açıklardan:

"Haydi oğlum, bana doğru yüz de göreyim!"

Bir yanında Tevfik Öğretmen vardı, bir yanında da Zehra Öğretmen... Teyzeler de az ileride yüzüyorlardı. Bu kadar insanın arasında boğulacak değildi ya, Tural...

Ayakları kumdan kesilivermişti birden... Kollarını suyun içinde oynattıkça böyle dimdik durabiliyordu. Yüzmek için yüzükoyun yatmalıydı, işte böyle kulaç atması gerekiyordu. Bir sağ kol, bir sol kol... Yılmaz Abi ne diyordu? Hem parmaklarını birleştirip elini kürek gibi yaparak... Böyle işte!.. Bir kulaç, bir kulaç daha... Yüzüyordu işte, başarıyla... Bunun adına, nereye gitse yüzme derlerdi. Demek yüzme biliyordu artık... Yılmaz Ağabeyle yarışabilirdi, gerilerde kalsa bile.

IX

Zehra Öğretmen, Fatma Hanım'ı sabahtan yardım için çağırmış, yemek hazırlıklarına şimdiden başlamışlardı. Bu akşam için Uzunkum Oteli'ndeki İstanbullu konuklarını yemeğe buyur etmişlerdi. Bol istavrit çıktığına göre yemek için sıkıntıya düşülmezdi. Yılların deneyimi ile kazandığı becerilerden konuklarını da yararlandırması gerekirdi...

Başarıyla üstesinden geldiği işlerden biri de suböreği pişirmekti. Açtığı hamuru kâğıt gibi inceltip kaynar suya attıktan sonra tepsiye döşemeye başlamıştı bile... Sabahleyin kendi eliyle topladığı maydanozu peynirle karıştırıp ekiyordu döşediği yufkaların arasına. Üstüne de kaşık kaşık yağla yumurtayla çırpılmış bir bulamaç koyuyordu. Az ateşte pişirilince konan peynirler özleşecekti. Nar gibi de kızaracaktı börek.

Fatma Hanım, balıkları ayıklamaya hemen başlamıştı. Sudan yeni çıkan istavritler kıpır kıpır kıpırdıyorlardı geniş tepsinin içinde.

Ayıklama işi bitince:

"Ne yapayım bunları? Tuzlayayım mı, yoksa böyle

mi kalsın?" diye sordu, ev sahibine.

Sudan yeni çıkan balık tuzlanmazdı. Ama akşama daha çok zaman vardı. Havalar dersen çok sıcaktı, temmuz sıcağı... Dayanmazdı balıklar sonra.

"Biraz tuz serp üzerlerine yeter." dedi Zehra Öğretmen. "Çok tuzlu olmasın lezzeti kalmaz sonra!"

Börek tepsisini de akşama doğru koymalıydı ocağa.

"Sen, şimdiden hazırlayabilirsin çoban salatasını!" dedi. "Şöyle çıkayım da eksikleri tamamlayayım. Balık için bol limon ister. Evdeki iki limonu da sıkabilirsin, salataya. Sultan'da yağlı peynir varsa alıp geleyim... Sonra..."

Kapıda ayakkabılarını giyerken:

"Sen balkona masayı da hazırlayabilirsin!" dedi, Zehra Hanım, "Bu akşam Naci Bey'ler bizde. Serpil, kocasıyla konuşmuş telefonda. Oğlun Yılmaz için ustasına söyleyeceğim geçerken. Biraz erken yolla çocuğu, diyeceğim. Bize gelsin de gece birlikte gidersiniz evinize!.."

"Zahmet olmasın size" dedi, Fatma Hanım, "Çocuk varsın gitsin, dükkândan çıkınca, doğru eve!.."

"Olur mu öyle şey!"

"Serpil, telefonda bizde toplanıldığım bile söylemiş kocasına. Arabası, bizim kapının önünde duracak nasıl olsa. Otellerine giderlerken sizi de bırakıverir evinize... Neyse sen bardakları bir daha sudan geçirip kurula... İki saati geçmez, dönerim... Haydi hoşça kal!"

Erkan'ların evi, Cide-Amasra yolu üzerindeydi. Kıyının en güzel bir yerinde... En azından üç dört kilometre idi Cide'ye uzaklığı... Bu kentin konumu çok ge-

niş bir alan üzerindeydi. Bahçe içindeydi tüm evler, yeşillikler içinde.

Zehra Öğretmen, beton yola çıkmıştı. Geriden gelen limanın taş kamyonları yüzünden zaman zaman yolu kıyısına çekilmek zorunda kalıyordu. Küçük arabalar Ankara, İstanbul, Almanya plakalı, türlü yolcu arabaları, hızla geçip gidiyorlardı sol yanından.

Necati Usta'nın yalı gazinosuna kadar yürüdü. Yılmaz boş zamanlarında yaptığı gibi ustasının isteği üzerine bardakları vimliyordu gene.

"Nerde Necati?" diye sordu Zehra Öğretmen. Ustası da öğrencisiydi, yirmi beş, otuz yıl önce... Hem de en haylazlarıydı çocukların...

"Ustam, alışverişe gitti, çarşıya." dedi Yılmaz, biraz da saygıyla.

"Söyle benim geldiğimi... Sana saat dokuzda izin versin, doğru bize geleceksin! Annen bizde çünkü, anladın mı? Çekinip de söylememezlik etme, karışmam sonra! İkinizin de çekerim kulaklarınızı!"

Gülüyordu Zehra Öğretmen.

"Acaba babam da bu öğretmende okudu mu?" diye düşünüyordu Yılmaz, "Eğer bu öğretmende okumuşsa çok azarını yemiştir babam!"

Gerçekten Zehra Öğretmende okumuştu babası da. Vapur günlerinde kaçıp kıyılarda kürek çekerdi. Babasının durmadan çalışmak zorunda olduğunu biliyordu. Belki de bu yüzden okuyamamıştı. Herkes bir olmuyordu ki toplumda... Kimisi de Tural gibi... Ama kim gibi olursa olsun insanlar çalışmak, bir şeyler üretip ortaya koymak zorundaydılar.

"Peki Yılmaz'cığım!" dedi, Zehra Öğretmen, "Ak-

şam beklerim seni! Yemek yemeden gelirsen, suböreği yersin bizde..."

Yalnız öğretmenlerdi çocukların tümünü bir düzeyde gören, birbirinden ayırmayan. Ayrıcalık gözetmeden hepsini ayrı ayrı sevebilen... Bu Zehra Öğretmen de bunlardan biriydi işte... Yılmaz bir süre arkasından içtenlikle baktı.

"Annemi bile Serpil Teyze'den ayırmıyor bu öğretmen!" dedi. "Kendi evime gider gibi gideceğim onun evine... Usta izin verse de vermese de, her zaman..."

Ya izin vermezse ustası? Ne yapacağını o zaman düşünürdü. Necati Usta da iyi adamdı, haaa!.. Onu kırmamalıydı. Şunun şurasında, çalışıyordu, eve de yararlı oluyordu. Canı ne isterse yiyebiliyordu. Etinden sebzesine kadar... Bayram geldi mi donatıyordu, tepeden tırnağa değin. Haftalığını kuruş kuruş hesaplayan usta, bayram geldi mi bir cömert oluyordu ki sorma gitsin! Ne olursa olsun hakkından çoğunu da isteyemezdi. Dilencilik olurdu gerisi...

Tam Zehra Öğretmen, köprüyü dönüp de Ziraat Bankası'nın önüne doğru yönelirken Necati Usta'yla karşı karşıya geldi. Bisikletinin arkasındaki sandığı doldurmuş, içindekiler dökülmesin diye üstündeki kapağı, sıkı sıkıya bağlamıştı.

Zehra Öğretmen elini kaldırır kaldırmaz, durdu.

"Buyur öğretmenim!" dedi.

"Yılmaz bu akşam için... İzini..." der demez yüzü karmakarışık oluverdi Necati Usta'nın.

"Bu akşam olmaz öğretmenim." dedi. "Yarın isterse bütün gün gelmesin!"

"Ne var bu akşam?" dedi, "Gazinoda nişan töreni

mi var?"

"Nişan töreninden daha önemli, Vali Bey geliyor, Kastamonu'daki tüm müdürlerle birlikte... Bilmem nasıl kalkacağız işlerin altından!"

"Neyse!.." dedi. Gelen konuklar Necati Usta'nın gazinosunda sabahlayacak değillerdi ya!.. Yemeklerini yiyince kalkıp giderlerdi elbet...

"İşler bitince..."

"İşte o zaman ben de Yılmaz'ı gönderirim, öğretmenim!"

Zehra Öğretmen alacağını almıştı çarşıdan. O kadar çok şey almıştı ki, bunları taşıyabilmesi olanaksızdı. Belediye önündeki taksilerden birine doğru yürürken, bir iki şoför, elindeki paketlere, filelere yapışmıştı. "Buyurun öğretmenim." diyerek.

Şu kadar yıl geçtiği halde, yalnız öğrenciler değil, halk da unutmuyordu memlekete hizmet edenleri, demek. Hangi şoförün arabasına bineceğini şaşırmıştı. Sürücüsünün gönlü hoş olsun diye en eski arabayı yeğledi. En eski arabanın sürücüsü de en yaşlısıydı, şoförlerin. Kuşkusuz o da kendi öğrencisi çıkmıştı işte:

"Buyurun öğretmenim!" diye açtı, arabasının kapısını.

Bu yakınlığa saygı göstermek için şoförün yanına geçip oturdu.

Hava, sıcaklığını sürdürüyordu. Açık camdan tatlı bir serinlik geliyordu, araba hızlandıkça.

Cideliler, evlerini, dükkânlarını boşaltıp yollara dökülmüşlerdi. Yalı'ya doğru uzanan bu cadde, gidenlerle tıklım tıklımdı. Araba hızlanıp hızlanıp duraklıyordu bu yüzden.

Eve geldiği zaman Fatma Hanım'ın, her işi derleyip toparladığını gören Zehra Öğretmen:

"Aman ne güzel!" dedi, "Masayı bile hazırlamışsın! Salata da hazır, öyle mi? Al sana limon! Limon da sıkıldı mı tamamdır. Su şişelerini de koy, buzdolabına. Tevfik, madensuyu içmezse rahat etmez. Bizim için de meyve suları aldım. Haaa... Getirdiğin yoğurttan bol ayran yapalım da dolaba koyalım. Çok daha iyidir, şişelerdeki renkli sulardan."

Fatma Hanım'ın aklı oğlundaydı ama, soramıyordu, ne zaman geleceğini. Erken gelseydi de şu güzel yemeklerden doyuncaya kadar yeseydi!

Yalı gazinosunda, bol yemeklerin içindeydi ama, işten oturup yiyemiyordu ki. Her canının çektiği yemekten, şundan da koy, bundan da koy diyemezdi ki... Babası öğretiyordu evde oğluna, aman açgözlülük yapıp, şundan da isterim, bundan da isterim, diye her yemekten istemeye kalkışma, diyordu. Bu yemekler satılmak, satılıp para kazanılmak için pişiriliyor. Sen, daha çok, kalan yemeklerden iste, oğlum, diye öğüt veriyordu. Böyle düşünüyordu babası.

"Aman gözün yemeklerin içinde olmasın!" diyordu, ne demekse.

Kumsaldan yola girip girmediklerini sık sık balkona çıkıp gözleyen Zehra Öğretmen:

"Göründüler!" dedi, "Yola çıktılar hep birden!"

Denizden çıkanlara bakıyorum derken Amasra yolundan gelen arabalara göz atmayı unutmuştu. Memiş Köyü kahvesinin önünden hızla geçen sarı Mersedes, denizden çıkıp yola sapanlara rastlayınca birden durivermişti. Arabasını yolun kenarına çeken Naci Sarma-

şık, hızla kapıyı açıp çıkmış, oğlu Tural'ı kucaklamıştı. Kiminin elini sıkıyor, kiminin yanaklarından öpüyordu, kiminin de ellerinden... Tevfik Öğretmen köy kahvesinden çıkmış, karışmıştı konukların arasına.

Zehra Öğretmen, yaklaşanlara el sallıyordu balkondan. Çok geçmeden herkes balkonda yerini almıştı. Güneş, yakıcılığını yitire yitire denize alçalıyor, sulara dalacağı yeri şimdiden yaldızlıyordu. Bu geçici sarılık, her saniye değişip geniş bir kesimde kızıllıklara dönüşüyordu.

Naci Sarmaşık, bu renk cümbüşünü kaçırmamak için sorulanları bile yanıtlamayı unutmuş, dalıp kalmıştı, bu az rastlanır güzelliğe...

Neden sonra:

"Hepiniz iyisiniz değil mi?" dedi, "Siz Zehra Hanım, görüyorum siz de çok iyisiniz. Bu güzel güne eve kapanıp bizler için çok zahmetlere girdiniz, öyle mi? Çok teşekkürler... Sana da Fatma Hanım. Ne güzel yemekler pişirdiniz kim bilir? Kocan nasıl? Söyle ona çoraplar çok beğenildi. Bu iş tuttu, de ona anlar!.. Ben bu çorap işinin kışın gelişeceğini sanırken, turistler yalanladılar düşüncemi! Tüm Avrupa'da elle çorap ören, örmesini bilen ulus kalmadı. Bizim becerikli halkımız başarıyor ancak bu işi. Bu el sanatını değerlendiriyor. Dışardan gelenler kayak eldivenlerini de çok beğendiler. Kocanla konuşacağım, atölye açmasını salık vereceğim ona. Neyse, bunları sonra görüşürüz. Oğlun nasıl? Aslan Yılmaz'ın? Çalışıyor mu? Onu da görmek isterdim aramızda. Hele biraz dinleneyim, az sonra gidip alırım arabamla..."

Dostlarına, yakınlarına kavuşmanın sevinciyle durmadan konuşuyordu, Naci Sarmaşık:

"Eeee... Sen nasılsın, Serpilciğim? Siz baldız hanımlar?.. Zenciler gibi yanmışsınız. Cide'nin denizini çok sevmişe benziyorsunuz! Korkarım, İstanbul'u da bankayı da unuttunuz. Sayın Öğretmenim siz de çok iyi görünüyorsunuz. Yüzme kursunuz, iyi sonuç vermişe benziyor. Yarından tezi yok, beni de alırsınız öğrencileriniz arasına. Bir hafta içinde bu işi artık bir sonuca bağlamak istiyorum!"

Her zamanki güleçliğiyle Tevfik Erkan:

"Bu işi, çok başarılı sonuçlara bağlayan var aramızda... dedi. O kendini bilir. Siz de tanımak istersiniz, denizde kavrulmuş yanaklarından kim olduğunu anlarsınız. Yüzme hızını bilmem ama, tam yirmi metre, batmadan yüzdüğünü söyleyebilirim!"

Naci Bey kimden sözedildiğini anlamıştı.

"Oğluma aferin, öğretmenine de teşekkürler!.." dedi.

"Sanıyorum..." dedi, Tevfik Erkan, "Bu teşekküre benden çok Yılmaz hak kazansa gerek... Onun verdiği yüreklilik, gösterdiği yakınlık, arkadaşlık..."

Bu övgüleri hiç sesini çıkarmadan dinleyen Tural:

"Yarın biz Yılmaz Abiyle iskelede balık tutacağız." dedi.

"Yeni oltalarınızla öyle mi?" dedi babası.

"Ne yeni oltası babacığım? Yoksa bize yeni oltalar mı getirdin İstanbul'dan?"

"Unuttum mu sandın olta istediğini? Hem de beş numara istavrit oltası getirdim... Yeni takımlar... Yalnız size değil... Kim isterse yetecek kadar... Olta takımları... İstediğin çocuk romanları... Dergiler..."

Serpil Sarmaşık:

"İskeleye oturup da mı yapacağız balıkçılığı?" diye sordu.

"Yoook karıcığım, bu Cide'de Kapısuyu denen bir kıyı var... Bu kıyıda yapılmış, kıyıda çekili kız gibi sandallar, kuş gibi motorlar, Kırlangıç'lar... Güvercin'ler, Şahin'ler... Birini kiralar açılırız."

"Balık kayasına doğru..." dedi Öğretmen Tevfik.

"Hocam!" dedi, "Bu Gideros'a bütün bir gün ayırmalıyız. Bu kadar güzel bir koy olabilir mi, yeryüzün-

de?"

"Adı üzerinde Pembe koy, Gül koyu... Cenevizler, binlerce yıl önce bu adı uygun görmüşler bu koya... Hem biçimine, hem rengine bakarak, vermişler bu adı."

Tevfik Erkan taşocağmdan, yoldan geçen kamyonlara getirttiği Turna gözü gibi dupduru sudan bardağına doldurup bütün bu güzelliklerin ölümsüzlüğüne kaldırdı elindeki bardağı:

"Bu mutluluk için içki değil, ancak Cide'nin bu dupduru suyu içilir. Buyrun içelim Naci Bey dostum!"

"İçelim Hocam!" dedi, "Cide'nin geleceğine içelim. Lâyık olduğu mutluluğa erişmesi dileğiyle!"

Sıra böreğe gelmişti. Suböreğine... Serpil Sarmaşık:

"Yılmaz'ı da görseydik aramızda," dedi tabağına bir parça alırken:

"Yılmaz'ı mı dedin karıcığım, sen iste benden... Bak nasıl getiriyorum onu şimdi ben!"

"Bir dakika!" dedi Zehra Öğretmen, "Ben ona böreğin en güzel yerinden saklayacağım. Söz!.. Bu akşam Yalı gazinosunda Vali varmış, konuk olarak... Ustası söz verdi bana... Bu gece çalışırsa, yarın bütün gün izin vereceğim, dedi. Alınız yanımıza yarın onu da, güzel bir gün geçirmiş olur aramızda!"

X

İki aydır ilk kez, annesi uyarmadan gözlerini açıyordu Yılmaz... Köseli'nin üstünden doğru yükselen güneş, açık pencerenin aralık kalan perdesinden sızmıştı odaya... Annesi nasıl da aralık bırakmıştı bu perdeyi. Ablası Zeynep yattığı odaya makas almak için girerken mi uyanmıştı yoksa güneşin ışınları gözkapaklarından girdiği için mi? Nedeni ne olursa olsun uyanmıştı işte... Ablası makas elinde dışarı çıkarken arkasından seslendi:

"Abla, saat kaç?"

"Annem gitti senin bulaşıklarını yıkamaya. Giderken dedi ki, dokuza doğru iskele önüne gelsin de otelden gelecekleri beklesin. Balığa götürecekler onu, dedi."

Yılmaz, uykusunu dağıtmak için gözlerini uğuşturuyordu.

"Annem gece döndü mü eve?" diye sordu.

"Dönmedi. Zehra Öğretmen'de kalmış. Sabahle-

yin döndü. Bulaşıklar çokmuş, yıkayayım derken gece yarısı olmuş. Sabahleyin gelirken ustan demiş ki, ben Yılmaz'a bugün izin verdim. Ama sen gidip bulaşıkları yıkamayasın diye annem de babama haber bırakıp gitti."

Ablası oturmuş içini döküyordu:

"Ne olacak bu annemin hali? Bir saat boş durduğu yok! Belimizi doğrultsa doğrultsa bu çorap işi doğrultur... O Naci Bey gece haber göndermiş annemle, on beş güne kadar üç yüz çorap isterim demiş. Parası da peşin, bu kış hiçbir sıkıntımız kalmayacak. Ben de başladım çorap örmeye... Günde bir çift çorap örer satarım. Şu kadar lirası yün, gerisi olduğu gibi bize kalır. Haa!.. Bak, şu paket de seninmiş, İstanbul'dan getirmiş Naci Bey sana!"

"Ne varmış içinde?" diye sordu, birden sıçradı yatağından. Annesi bırakıp gidince Zeynep usulca açıp bakmıştı, biliyordu pakette ne olduğunu ama:

"Bilmeem!" dedi, "Aç da görelim!"

Oysa paketin içini görmeden sayabilirdi Zeynep: Kâğıda sarılı bir kutu... İçinde masmavi bir deniz havlusu... Havlunun altında da sapsarı bir mayo..

Paket açılınca mayoyu eline alan Yılmaz:

"Hasan'ın aldığı mayodan da güzel!" dedi. Ama gene de içine bir üzüntü dağılmıştı. Neydi bu üzüntüsünün nedeni? Mayo gelmişti geriye ama, birincilik uçup gitmişti. Gelecek temmuza kadar da dönmeyecekti.

Mavi havlunun katlarını açıp kaldırdı yukarı... Kendi boyunu bile aşıyordu. Kocaman bir deniz havlusuydu bu... Belki de Cide'de benzeri yoktu. Bütün bunlar niçin veriliyordu kendisine, Tural'la arkadaş olduğu

için mi? Eğer bunun içinse onun da Tural'a armağanlar vermesi gerekmez miydi? Kendi eliyle bağladığı oltayı armağan etse... Başka verecek nesi vardı? Bir turistin armağan ettiği çakmak mı? Turiste kendi olta takımını vermişti karşılık olarak.

"Tamam!" dedi, "Babasına bu çakmağı veririm. Tural'a da yeni bağladığım olta takımını..."

İçindeki eziklikten kurtulmuştu biraz olsun.

"Abla!" diye seslendi, "Nerde benim çorbam?"

Elini, yüzünü yıkarken Zeynep de çorbasını ısıtıp sofraya koymuştu.

"Ne demişti annem?" diye sordu yeniden.

"Dokuzda iskelenin oralarda olacaksın!"

"Ne varmış iskelenin oralarda?"

"Sandal yüzdürüp balığa çıkacakmışsınız oteldekilerle."

"Sandal mı, motor mu?"

"O kadarını bilmiyorum." dedi. "Gider öğrenirsin!"

"Abla!" diye seslendi, çorbasını bitirince.

"Ne var?"

"Bu sarı mayoyu giyip de mi gitsem ki?"

"Canın çekerse hiç durma!" dedi ablası.

"Canım çekiyor ama... Bilmem ki... Ayıp olmaz mı ki?"

"Bana kalırsa giymesen ayıp olur, beğenmemiş gibilerden."

"Peki giyeyim öyleyse ama, bu mavi havluyu götürmem."

"Götürme! Kaybedersin oralarda." dedi, "Çok güzel havlu bu, yumuşacık!"

Zeynep eline almış okşuyordu. Kedinin sırtını okşar gibi... Birden içinde ılık ılık bir sıcaklık duydu Yılmaz, havluyu okşadığını görünce.

"Abla!" dedi, "Sevdin mi bu havluyu?"

"Çok sevdim." dedi, ablası.

"Sana versem, haaa?"

"Olmaz!.. Onu sana getirdi Naci Bey..."

"Kim bilecek... Hem bu havluyu ablama verdim desem, ne diyecek?"

Zeynep, havluyu bırakmış Yılmaz'ın saçlarını okşuyordu.

"Biz kardeşiz... İkimiz de kullanırız, olur biter."

"Madem kardeşiz... Benim olacağına, senin olsun bu havlu. Ne değişir? Hem senin sandığın var. Korsun

sandığına, saklarsın!"

"Sen neden bu kadar iyi çocuksun. Hiçbir çocuğa benzemiyorsun."

"Benzersem olur mu? Bak bizim babamız bütün babalar gibi mi? Çalışırken bu iş geldi başına onun... Kimin için çalışıyordu. Hep bizim için değil mi?"

İkisi de bir süre susup kaldılar.

"Haydi Yılmaz'cığım, geç kalacaksın sonra." dedi, ablası, "Babam odasında çorap örüyor... Sor, bir şey istiyor mu, dışardan..."

"Peki abla!" dedi Yılmaz, "İki olta takımını da alayım. Birini Tural'a vereyim. Hem de iyisini vereyim ona... Ne kadar olsa acemi... Ben kısa oltayla da tutarım. Benim kulacımla elli kulaç ama vereceğim takım, tam on sekiz oltalı... Yeni bağladım ördek tüylerini oltalara. Kurşunu da yeni parlattım... Haydi ablacığım, hoşça kal!"

Babasına da uğradıktan sonra elinde oltalar, tuttu iskelenin yolunu. Gazinoya uğramayı düşünürken kıyıda büyük bir kalabalık görmüştü. Denizkızı'nın dört yanını çevirmişti bu kalabalık. Nerdeyse suya atmak üzereydiler motoru... Altına son felekleri sürüyorlardı. İşletmenin işçilerinden birkaçı da yardım ediyordu, yüzdürme işine.

"Yılmaz Abi nerede kaldın?" diye Tural çıktı karşısına:

"Yetiştin ya motora!.. Ama geç kalsan da bekleyecektik seni! Nedir bu elindekiler, olta mı?"

"Benim bağladığım oltalar... Bak, tüyleri suya bile girmedi daha..."

Gözünün ucuyla bile bakmıyordu Tural.

"Bu oltayı sana getirdim ben!" dedi Yılmaz.

"Ya öyle mi! Babam da getirmiş İstanbul'dan..."

"Ama benimki, tam elli kulaç!"

"Babamınki de elli kulaçmış. Hem İstanbul oltası, onun getirdiği..."

Yılmaz'ın keyfi kaçıvermişti. Zararı yok dedi içinden. Canı isterse! O güzel oltayla ben tutarım, Tural İstanbul'dan gelenle tutsun, tutabilirse!

Tural'ın babasını gördü önünde. Onun kendisine doğru gülerek geldiğini görünce, sokuldu yanına:

"Hoş geldin Naci Amca!" dedi.

"Hoş bulduk. Aslan Yılmaz'ım!" diye yapıştı eline. "Nasılsın bakalım?.. Bu gece Vali Bey yordu mu seni? Motorda dinlenirsin bütün gün... İstersen şimdiden atayım motora seni de, uzan!"

Koyu mavi bir şort giymişti, Naci Sarmaşık... Aynı mavilikte kısa kollu bir de gömlek vardı sırtında.

Serpil Sarmaşık, iki kardeşinin arasından ayrıldı. Elinde kocaman bir pazar çantası vardı. Çantasını yere bırakıp kucakladı Yılmaz'ı.

"Kaç gündür nerelerdesin?.." dedi, "Göreceğim geldi seni... Nedir o elindekiler olta mı?"

"Olta!" dedi utanarak.

"Bir gör Naci, sana ne oltalar getirmiş İstanbul'dan! Yalnız sana mı? Hepinizin de birer oltası var çantada... Korksun bizden Karadeniz'in balıkları bugün... Sen de çok hazırlıklı gelmişe benziyorsun, iki olta da sende var, öyle mi?"

"Birini Tural'a gitirmiştim de... Bilmiyordum Naci Amca'mın İstanbul'dan bu kadar çok olta getireceğini..."

"Bir tane de sana getirmiş... Seninki tam yirmi oltalı... Öyle diyor. Usta işi yani... Bizimki sekizer onar oltalıkmış... Ama sen Tural'a kendi elinle yapıp getirdiğin için ayrı bir değeri olacak."

Çantasını koyduğu yerden alıp da açan Serpil Sarmaşık, küçük bir paket çıkardı, verdi Yılmaz'a.

"Al, bu da senin olta takımın! İçinde yedek oltalar, kurşunlar var. Bir şişe içinde de kurşunları parlatmak için şeyy... Civa... Oltalar numara numara... Dört numara, beş numara, altı numara..."

"Altı numara da var demek, lüferler, palamutlar için... Çok teşekkür ederim... Hele altı numara oltalara çok sevindim."

"Daha büyük numaralar da olacak sanıyorum... Sonra bakarsın! Güle güle kullan!"

"Teşekkürler, çok teşekkürler Serpil Abla!.."

Serpil Sarmaşık bilirdi, Yılmaz'ın hoşuna giden bir şey oldu mu, Teyze demez, Serpil Abla, Serpil Ablacığım, dediğini... Demek çok sevmiş olmalıydı, bu olta takımını. Daha çok büyük oltaları, dediği gibi...

Öğretmenler daha yeni gelmişler kalabalığa katılmışlardı. Yılmaz'ı gören Zehra Öğretmen:

"Ah bu senin annen!.." dedi, "Akşam sana ayırdığımız böreği evde unutmuş! Ben de tuttum, getirdim. Motorda yedireceğim sana! Kurtuluş yok. Nasılsın, bizim plaja da uğramaz oldun... Artık!"

"İşten vakit bulamıyorum." diyecekti, dili varmadı. İşe gelirken de giderken de arada bir, izin alarak gazinonun önünde bile denize bir dalıp çıkıyordu. Böyle havalarda bağlasalar durmazdı. Ustası da bunu bildiği için kaçamaklara bile aldırmaz, işi pişkinliğe vururdu.

Bir gün, Denizcilik Bayramı'nda kendisini geçen o Hasan denen çocuğu bulmuş, ne yapıp yapıp ikisini yarıştırmıştı. Yılmaz, Hasan'ı iki boy geçince yemeğin en iyi yerinden doldurmuştu tabağına... Ah şu Temmuz Bayramı gelseydi de gösteriverseydi birinci gelmenin ne demek olduğunu Hasan'a... O gün, yarış günü boş bulunmuştu işte!..

Denizkızı, çırpıntıda hazırdı... Kaptanı, Utkan Yalçınkaya, konuklarının binmesini bekliyordu.

Utkan Yalçınkaya, ilkokuldan öğrencisiydi Tevfik Erkan'ın. Cide'nin seçkin aydınlarından, iş adamlarındandı bugün. Bir gününü bu gezintiye ayırmaktan çok mutlu görünüyordu. Büyük kızı Semra'yı da almıştı yanına.

Cide'de edindiği yeni arkadaşı Bilge'yle Sevim, motora doğru yürürken Yılmaz'la karşılaşmıştı.

"Merhaba Yılmaz." dedi erkekçe, "Nasılsın bakalım?"

"Sağol Teyze iyiyim." dedi. Kardeşi Sevinç, saçlarını okşamakla yetindi. Utkan Yalçınkaya:

"Haydi Yılmaz!.." dedi, "Ne duruyorsun, atlasana motora. Bak nerdeyse Semra çalıştıracak motoru, kalırsın dışarda!"

Ayakkabılarını eline almadan önce, paçalarını sıvayan Yılmaz, Tural'ı da elinden tutup bindirdikten sonra kendisi de atladı. Naci Sarmaşık, şimdiden Yalçınkaya'mn gemicisi kesilmişti. Yolcularını bindirip yerleştiriyor, kaptanın gösterdiği yere oturtuyordu.

Motor kıyıdan açılırken makine çalışmaya başlamıştı bile... Kıyıda kalanlar, yolculara el sallayarak uğurluyorlardı... Sigarasını tüttüren Tevfik Erkan:

"Haydi çocuklar, iyi günler, iyi avlar..." dedi.

Balıkçı barınağının burnundan kıvrılıp balık kayasına doğru yol alırken oltasını rahatça çekebilmek için uygun bir yer arayıp bulmuştu Yılmaz. Takımlarını düzenlerken Tural da yanına gelip oturmuştu. Yılmaz'ın oltalarını düzenlediğini gören Serpil Sarmaşık:

"Çocuklar!" dedi, "Herkese oltalarını veriyorum. Hepinize bol avlar, iyi rastlantılar dilerim!"

Paketlerin üzerinde yazılı adları yüksek sesle okuyarak dağıttı, olta takımlarını.

Yılmaz'ın paketini dışarda vermişti. En gösterişli paket de onunkiydi. Yılmaz, becerikli parmaklarıyla paketin düğümünü çözmüş, oltasını çıkarmıştı bile... Gerçekten de görülmeye değerdi olta takımı... Pırıl pırıl naylon bir torbaya yerleştirmişler, onu da süslü bir kutunun içine koymuşlardı. Torba ele alınıp açılmadan, ne varsa dışardan bakınca görünüyordu içinde. Bir kutucukta da yedek parçalar... Numara numara oltalar, kurşunlar, civa şişesi...

Bütün bu düzeni bozup oltayı çıkaramazdı Yılmaz. Kıyamazdı bu yepyeni takımı şu karışıklıkta kullanmaya... Paketi, olduğu gibi kapatıp kendi eliyle bağladığı oltayı, hemen suya atmak üzere hazırlamıştı. Herkes kendi işiyle uğraştığı için kimse onun ne yaptığını izlememişti bile.

Motorun hızı kesilir kesilmez hemen suya atmıştı oltasını. Kaptan Yalçınkaya, buraları karış karış biliyordu. Motorun hızı kesildiğine göre demek istavrit yataklarına gelmiş olacaklardı.

Yılmaz, en azdan on kulacını denizci deyimiyle kaloma etmiş bekliyordu. Oltanın geriye kalanını da bile-

ğine dolamıştı, ne olur ne olmaz diye. Parmağından kaydırdığı misinaya, balıkların pıt pıt dokunmasını beklerken motorun içine şöyle bir göz gezdirmişti:

Naci Sarmaşık, şortunu da çıkarmış, altına giydiği mayoyla kalmıştı. Koyu mavi gömleğini çoktan çıkarıp atmıştı.

"Haydi Tural!" dedi, "Sen de soyun bakalım! Güneş çok güzel!"

İşte o vakit Yılmaz da anımsanıştı evde sarı mayosunu giyip üstüne de pantolonunu çektiğini... Mayoyu anımsayınca da birden yüzü kızarıvermişti. Unutmuştu Naci Amca'ya teşekkür etmeyi. Havluyu getirmemekle iyi mi etmişti, kötü mü?..

Pıt pıt!.. Pıt pıt pıt!.. Oltasına balıklar mı üşüşmüş-

tü ne? Yavaştan çekti bıraktı, olta kancasının, balıkların ağzına yerleşmesi için... Ne aptal şeylerdi şu istavritler... Oltaların ucundaki ördek tüylerini birer yem sanıyorlardı... belki oltayı, derinliklere çeken parlak kurşunu da kendileri gibi bir balık... Parmağına dokunmalar sürüp gidiyordu. Oltayı sudan çekmenin tam zamanıydı... Misinasına rahat bir yer hazırlayıp başladı çekmeye... Çektiği misinayı öyle düzgün bırakmalıydı ki, ikinci kez attı mı hiç dolaşmamalıydı...

Herkesin gözü Yılmaz'daydı. Oltasını ilk çeken o olmuştu çünkü. Oltanın ucundan pıtrak gibi balık olduğu, çekilen misinanın kıpırtılarından belli oluyordu. Kanat çırpmalarla olta takımı suyun yüzüne çıkınca herkes şaşırmıştı. Laciverte çalan kurşun rengi istavritler beklenirken uçuk, kiremit rengi balıkları oltalarda görenler, büsbütün şaşırmışlardı. Yılmaz ne şaşırmış ne de düş kırıklığına uğramıştı:

"Mezgit..." dedi, "Mezgit balığı bunlar... İstavrit yok buralarda demek..."

Utkan Yalçınkaya:

"Belki de bugün istavrit çıkmayacak..." dedi, "Hele biraz mezgit tutalım da elimiz boş dönmeyelim."

Becerikli elleriyle oltasını atıyor, her seferinde üç beş mezgit çekiyordu.

Pek hevesli görünmüyordu Yalçınkaya, kızı Semra'ya elindeki oltayı verirken:

"Al bakalım, biraz da sen tut!" dedi.

Sanki mezgitler, oltasını kızına verdiğini görmüşler gibi, uğramaz olmuşlardı oltaya.

"Yok Baba!" dedi, "Vurmuyorlar oltaya!"

Gülüyordu Yalçınkaya:

"Onlar vuruyorlar ama sen duymuyorsun! Misinayı iyice yerleştir parmağına! Bak, Yılmaz boyuna çekiyor!.."

Utkan Yalçınkaya, Tevfik Erkan'ın ilköğretim müdürü olduğu yıllarda çok iyi bir öğrencisiydi... Onun her alanda bilgili olduğunu bilen öğretmeni:

"Haydi Utkan!" dedi, "Sırası gelmişken bize şu mezgit balığının, neyin nesi olduğunu anlatıver!"

"Başüstüne, Sayın Öğretmenim!.." dedi, gülerek... "Bildiğim kadarıyla anlatayım. Bilmediklerimi de siz bütünlersiniz efendim!

Mezgit, bir dip balığıdır. Yılmaz'ın da bildiğine göre oltasını ona göre attığı için bakın nasıl kullanıyor altısını! Tam kuma değecek kadar uzatıp fazla kaloma etmiyor, hafiften gergin tutuyor. Mezgit çok dolaşan balık değildir öyle, lapacıdır. Yemlenmesi de dipte olur. Hazırcıdır yani... Ayağına gelen yemlerden yararlanır. İşte bu yüzden de eti yumuşaktır, kasları gelişmediği için... Cıvık balıktır. Oysa istavrit diplerde yaşamaz, su üstü balığıdır. Hareketli, kıvrak balıktır o... Dolaşır durur. Etleri çok sıkıdır dolaştığı için de..."

"Yani mezgite bakarak lezzetlidir öyle mi? Çok güzel!.."

Sonra gülerek ekledi Tevfik Erkan:

"Aferin Utkan!.. On numara!.. Çalışmışsın!.."

Naci Sarmaşık, hem dinliyor, hem de oltasını çekip bırakıyordu. Tek balık tutmamıştı henüz. Atıp atıp boşuna çekiyordu.

"Benim oltamda hiç iş yok galiba!" dedi. "Yoksa ters yerinde mi duruyorum sandalın? O yana geçsem mi acaba?"

Serpil Sarmaşık:

"İstersen yanıma gel!.." dedi, "Eğer o yanda balık olsaydı mutlaka yakalardın!"

Gülüyordu karısı, takılıyordu demek kocasına. Getirdi sözünün gerisini:

"Ben tutamıyorum ama, yanında oturan Yılmaz nasıl tutuyor bak! Demek balıklar sandalın bu yanında. Geç şekerim bu yana!"

Tural'ın oltasına da vurmuyordu balık. Yılmaz:

"Bak Tural!" dedi, "Oltanı benim suya saldığım kadar salacaksın! Sen kısa tutuyorsun misinayı! Mezgitler suyun yüzünde dolaşmaz ki, biraz derinlere sal oltanı! Mezgit dip balığıdır demedi mi Utkan Amca!"

"Sal biraz daha, bir kulaç iki kulaç daha sal!.. Yeter, bekle şimdi!.. Hepsini salarsan da olmaz..."

Motordakiler onlara bakıyorlardı. Eğer Tural'ın oltasına balık vurursa, herkes de Tural kadar salacaktı misinasını. Hele Naci Sarmaşık İstanbul'dan olta alırken en uzun misinayı bağlatmıştı olta takımına. Satıcı, onun parasını almak için kaç kulaç istediyse vermişti. Sonuna kadar saldığı misina, taaa derinlere kadar gitmiş, kangal olmuş kalmıştı suyun dibinde. Bir gerginlik kalmamıştı oltada.

Bir ara oflayıp poflayarak kalktı yerinden:

"Var mı olta isteyen?.." dedi.

Tevfik Öğretmen:

"Bir de ben deneyeyim." diye aldı elinden.

Naci Yılmaz'ın eli boş kalınca kalktı, Yılmaz'ın yanına oturdu:

"Ver şu oltanı bana!" dedi. "Misinayı nereye kadar salıyorsun, göster!"

"İşte buraya kadar!.." dedi, Yılmaz.

"Peki ben de oraya kadar salayım da, bir deneyeyim!.. Bak oğlum, tamam mı?"

"Güzel!"

Misinayı parmağından kaydırmış, balığın vurmasını bekliyordu, çok geçmeden de:

"Vuruyor, vuruyor!" diye bağırmaya başladı. "O kadar sık vuruyor ki, pıt pıt!.."

Çocuk gibi seviniyordu.

"Yavaş yavaş çekip bırakın!" dedi Yılmaz.

"Babaaaa!.."

"Söyle oğlum!"

"Ver oltayı da bakayım. Nasıl pıt pıt vuruyormuş!"

"Dur oğlum balıkları ürküteceksin!"

"Ver baba!"

"Çek elini!.. Dur!.. Bak ürküttün balıkları, kaçtılar!"

Oysa tam tersi olmuştu. Sanki bir sürü balık oltaya saldırmış, misina da elinden kurtuluvermişti. Şaşkınlıktan bağırmaya başlamıştı Naci Sarmaşık:

"Yılmaz!.. Yakala!.. Kaçırdım!.."

Olta elinden kurtulmuş misinanın ucunun bağlı olduğu tahta parçası da sulara karışmıştı. Demek öbür ucundan çekip götürmüşlerdi balıklar... Tahta bir görünüp bir kayboluyordu. Yılmaz oturduğu yerden hızla kalkıp soyunmaya bile vakit bulamadan hooopp, dalmıştı oltasının peşinden. Tahta parçası hemen önündeydi. İki kulaçta yetişmiş, tam yakalamak için sağ elini uzattığı sırada yeniden derinlere dalıvermişti. Yılmaz da öylesine hızlı dalmıştı ki arkasından, çıkarmaya vakit bulamadığı pantolonu bile görünmüştü dalar-

ken.

Sandaldakiler ne olduğunu anlayamamışlardı. Naci Sarmaşık:

"Daldı!" dedi. "Oltanın peşinden daldı! Suyun içinde bile görünmüyor!"

Serpil Sarmaşık:

"Ya çıkmazsa!.." dedi üzüntüyle.

"Ne oldu?" diye soruyordu Semra babasına.

"Kaçırdı babam!" dedi Tural, "Balıklar çekti oltayı elinden!"

"Ah Naci! Gene ne yaptın!.. Ya çocuk boğulursa!.."

"Yok çocuk!.." dedi Sevim. "Görünürlerde yok!.."

"Boğuldu mu Yılmaz Abi?" diye soruyordu Tural.

Sandalın bir yanına toplanıp suların içinde Yılmaz'ı arıyorlardı. Utkan Yalçınkaya, sandalın tüm içindekiler Yılmaz'ı, motorun sağ yanından arıyorlardı. Oysa oltasının peşinden dalınca öbür yandan çıkmıştı bile. Oltasının tahtası da elindeydi. Bir eliyle sıkı sıkı tahtayı tutuyor, öbür eliyle kulaç atıyordu. Utkan Yalçınkaya görmüştü ilk kez... Motorun kıçında durduğu için, sandalın iki yanını birden görüyordu.

"Bakın!" dedi, "Yılmaz motorun neresinden çıktı!"

Ters yanda arayanlara eliyle Yılmaz'ı gösteriyordu. Ayağından pantolonunu, sırtından gömleğini çıkarmadığı için ıslanınca kurşun gibi ağırlaşmıştı üstündekiler... Bereket versin ayakları çıplaktı. Üç beş kulaçta motora varmış, yapışmıştı... Gülerek elindekini gösteriyordu.

"Yakaladım oltamı, bakın!.." diyordu.

Bu kez de sandaldakiler Yılmaz'ın tutunduğu yana

yığılmışlardı. Yalçınkaya'nın kaptanlığını göstermesi gerekiyordu yeniden:

"Arkadaşlar!" dedi, "Herkes yerine geçsin! Sayın bayan, siz de biraz daha bu yana. Şöyle... Daha daha... Şimdi ben Yılmaz'ı tutup çekeceğim... Şu bordaya doğru kayın ki dengeyi tutturalım! Ha şöyle!.."

Sonra Yılmaz'ın elinden tutarak çekmeye başladı.

"Önce ver şu oltanı!" dedi, "Haydi hoop!"

Yılmaz sandalın bordasına çabucak sıçramış, paçalarından suyun akmasını izliyordu.

"Seni o ıslak pantolonla almam içeri!" diye takılıyordu Yılmaz'a, Yalçınkaya:

"Çıkar bir elinle bakayım, ayağından!"

Yılmaz'da hiç yorgunluk yoktu.

"Peki Utkan Amca çıkarayım!.." dedi.

Kolayca çıkarmış, paçaları dışarı gelmek üzere motorun bordasına asmıştı.

Bütün yarışlarda yargıcıların başkam olan Utkan Yalçınkaya, Yılmaz'ın ayağında sarı mayoyu görünce, dayanamadı.

"Yılmaz!" dedi, "Hangi yarışta kazandın sen bu sarı mayoyu, bakalım?"

Hasan'a kendi eliyle verdiğini, unutmamıştı Utkan Yalçınkaya. Bir yanlışlık mı olmuştu yoksa?

Serpil Sarmaşık, gülerek yanıtladı, onun bu sorusunu:

"Utkan Bey!" dedi, "Bu sarı mayo yüzme yarışında değil de can kurtarma yarışında kazanıldı. Çok daha değerli değil mi?"

Deniz Bayramı günü bütün olanları, bitenleri bilen Utkan Yalçınkaya her şeyi yeniden anımsamıştı:

"Kuşkusuz, bu sarı mayo daha da değerli!" dedi. "Yüzmesini bilmek kadar dalmasını bilmek... Daha önemlisi can kurtarmasını başarabilmek... Çok daha önemlisi de can kurtarmak!"

Zehra Öğretmen:

"Haydi arkadaşlar!" dedi, "Geç kalmış da olsak, hep birlikte bu önemli işi başaran Yılmaz'ı alkışlayalım! Cankurtaran Yılmaz'ı!"

Yılmaz, bu denli coşkulu, törenlere alışık değildi. Bir eliyle sırtındaki kısa kollu, gömleği sıyırıyor, bir eliyle de motorun bordasını tutuyordu.

Ooohh!.. Vücudu, gereksiz ağırlıklardan kurtulmuştu işte!.. Öyle hafiflemişti ki... Kendini birden suların içine bırakıverdi. Çok geçmeden de taaa ötelerde, daldığı yerde değil de, taaa uzaklarda göründü. Motordaki coşkunun yatışmasını, her şeyin yatışıp durulması, olağana dönüşmesini bekliyordu, alargalarda.

Bunu anlayan Utkan Yalçınkaya, kızının elinden tutup kaldırdı ayağa.

"Haydi Semra!" dedi, "Yılmaz'ı yalnız bırakma. Tam yüzülecek zaman!"

Az önce eliyle suyun sıcaklığına bakıp denize girmek için can atan Semra, hiç nazlanmadan, motorun bordasından usta bir dalgıç gibi kendini atıverdi sulara. Kendisinden beklenmeyen bir beceriyle daldı, taaa Yılmaz'ın yanında göründü, neden sonra!

Güneşli havada su yüzüne vuran iki tiflin balığı(*) gibi oynamaya başlamışlardı, dalıp dalıp çıkıyorlar, yan yana açıklara doğru kulaç atıyorlardı.

(*) Tiflin: Karadeniz'in bu kesiminde yunus balığına bu ad verilir. Deflin sözünün ağız değiştirmesi...

Ünlü yazarımız **Rıfat Ilgaz** özellikle ilkokul çocukları için bir dizi roman yazdı. 10 kitaplık bu dizi, yine bizim çocuklarımızın günlük yaşamlarından düzenlenmiş yapıtlar.

Seçilen olaylar hemen hergün büyük kentlerde rastlanan inandırıcı aile bağlarını, birey görevlerini, bilinçli bir biçimde yönlendirecek olgulardan düzenlenmiş... Karşılıklı güveni, bağlılığı vurgulayan olumlu küçük çapta yapmacıksız serüvenler dizisi...

Bu dizide Cankurtaran Yılmaz'ın, Bacaksız'ın ve diğer kahramanlarımızın başından geçenleri okudukça, onları daha çok sevecek, aranızda sımsıkı bir dostluk kuracaksınız.

Elinizdeki bu kitap Kültür Bakanlığınca seçilmiş ve basılmıştır. Çınar Yayınları yeni bir biçimde sizlere sunmaktadır.

Kapak: Turgut Keskin

ISBN 975-348-040-7

9 789753 480406